

NOWY ŁAD PRAWNY W GOSPODARCE ODPADAMI

1. Wprowadzenie

Nowy ład prawny w gospodarce odpadami kształtują następujące akty prawne:

- 1) nowe ustawy:
 - a) z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627) – dalej nazwana jako ***prawo ochrony środowiska***;
 - b) z dnia 27 kwietnia 2001 r. – o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628 – dalej ***ustawa o odpadach***;
 - c) wspomniana już ***ustawa wprowadzająca***
 - d) z dnia 11 maja 2001 r. – o opakowania i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638) – dalej ***ustawa opakowaniowa***,
 - e) z dnia 11 maja 2001 r. – o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz. 639) – dalej ***ustawa o opłatach produktowych***,
 - f) z dnia 7 czerwca 2001 r. – o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 72, poz. 747) – dalej ***ustawa wodno-ściekowa***,
 - g) z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne¹,
- 2) nowe i nowelizowane w latach 2000-2001 rozporządzenia:
 - a) Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2001 r. – w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 69, poz. 719)
 - b) Ministra Środowiska z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie wprowadzania do powietrza substancji zanieczyszczających z procesów technologicznych i operacji technicznych (Dz. U. Nr 87, poz. 957);
 - c) Ministra Gospodarki z dnia 21 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad usuwania, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 45, poz. 942; zmiana: Dz. U. z 2001 r. Nr 22, poz. 251);
 - d) Ministra Gospodarki z dnia 2 listopada 2000 r. w sprawie określenia odpadów, które powinny być wykorzystywane w celach przemysłowych, oraz warunków, jakie muszą być spełnione przy ich wykorzystywaniu (Dz. U. Nr 100, poz. 1078);
 - e) Ministra Środowiska z dnia 14 marca 2000 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia listy odpadów, których przywożenie z zagranicy nie wymaga zezwolenia Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 20, poz. 251);
- 3) projekty nowych rozporządzeń:
 - a) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (projekt z sierpnia 2001 r.);
 - b) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (projekt z sierpnia 2001 r.);
 - c) Rady Ministrów z dnia 2001 r. – w sprawie stawek opłat produktowych (projekt wersja czerwca 2001 r.);
 - d) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie wzoru sprawozdania o wielkościach wprowadzonych na rynek krajowy opakowań i produktów, osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych oraz wpływach z opłat produktowych (projekt z sierpnia 2001 r.);
 - e) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie wzoru rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty produktowej (projekt z sierpnia 2001 r.);

- f) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami (projekt z sierpnia 2001 r.)
- g) Ministra Gospodarki z dnia 2001 r. w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów (projekt z września 2001 r.),
- h) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie powinien spełnić przedsiębiorca produkujący w kraju oleje smarowe z udziałem wytworzonych w kraju olejów bazowych pochodzących z regeneracji, w celu włączenia ich do faktycznie uzyskanego poziomu recyklingu (projekt z czerwca 2001 r.),
- i) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji podawanych przy rejestracji przez posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń oraz sposobu rejestracji (projekt z września 2001 r.),
- j) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie rodzajów lub ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (projekt z września 2001 r.),
- k) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie wzoru dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (projekt z września 2001 r.),
- l) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (projekt z września 2001 r.),
- m) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie warunków i zakresu dostępu do wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (projekt z września 2001 r.),
- n) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie zasad sporządzania raportu wojewódzkiego (projekt z września 2001 r.),
- o) Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (projekt z września 2001 r.);

Przepisy te generalnie porządkują nazewnictwo i klasyfikacje oraz wprowadzą, począwszy od 1 października 2001 r. i 1 stycznia 2002 r., do utrzymania czystości i porządku w gminach szereg nowych zasad², obowiązków, uprawnień i instrumentów zarządzania typu ekonomicznego³, reglamentacyjnego⁴ i restrykcyjnego⁵.

W referacie przedstawiono zmiany, które⁶:

- 1) będą miały istotne znaczenie dla gminnych organów administracji (dalej gmin) oraz przedsiębiorców w działaniach praktycznych,
- 2) dotyczą:
 - a) definicji nowych pojęć,
 - b) nowych klasyfikacji,
 - c) zasad gospodarki odpadami,
 - d) nowych obowiązków gminy i posiadaczy odpadów,
 - e) ustanowionej prawnie możliwości przejęcia przez gminę niektórych obowiązków właścicieli i zarządców nieruchomości,
 - f) nowych warunków udzielania i cofania zezwoleń na świadczenie usług związanych z utrzymaniem czystości i porządku w gminie.

² rozumianych jako zakazy i nakazy prawne;

³ opłaty, grzywny itp.;

⁴ pozwolenia i zezwolenia;

⁵ np. prawo cofania wydanych pozwoleń i zezwoleń, kary aresztu i grzywny itp.;

⁶ zdaniem autora referatu;

2. Definicje nowych pojęć

2.1. Definicje nowych pojęć wprowadzonych do ustawy porządkowej

Ustawa porządkowa wprowadza i definiuje pojęcia: *nieczystości ciekłych, stacji zlewnych i zbiorników bezodpływowych*:

- 1) *nieczystości ciekłe* – jako ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych (art. 2 ust. 1 pkt. 1),
- 2) *stacje zlewne* – jako instalacje i urządzenia zlokalizowane przy kolektorach sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalniach ścieków, służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc gromadzenia (art. 2 ust. 1 pkt. 3);
- 3) *zbiorniki bezodpływowe* – jako instalacje i urządzenia przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania (art. 2 ust. 1 pkt. 5).

Pojęcie i definicja właściciela nieruchomości pozostało niezmienione, natomiast nową definicję pojęcia odpadów komunalnych wprowadza *ustawa o odpadach*, do której *ustawa porządkowa* odwołuje się w art. 2 ust. 1 pkt. 2.

2.2. Definicje nowych pojęć wprowadzone ustawą o odpadach

Ustawa o odpadach wprowadza (art. 3) definicje takich pojęć jak m.in.: *odpady, odpady komunalne, odpady niebezpieczne, odpady medyczne, gospodarowanie odpadami, odpady obojętne, odpady ulegające biodegradacji, odpady weterynaryjne, komunalne osady ściekowe, magazynowanie odpadów, odzysk, odzysk energii, oleje odpadowe, PCB, posiadacz odpadów, recykling, recykling organiczny, składowisko odpadów, spalarnia odpadów, termiczne przekształcanie odpadów, unieszkodliwianie odpadów, wytwórca odpadów, zbieranie odpadów*.

Definicje te porządkują i ujednolicają nazewnictwo w gospodarce odpadami. Na szczególną uwagę gmin zasługują definicje pojęć:

- 1) *odpady komunalne* - odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.
Taka definicja uprości⁷ gospodarowanie odpadami komunalnymi powstającymi w miejscach innych niż gospodarstwa domowe. Jedynym warunkiem, aby te odpady były traktowane jako odpady komunalne jest udokumentowanie, że nie zawierają odpadów niebezpiecznych. W praktyce oznacza to konieczność prowadzenia w tych miejscach zbiórki selektywnej odpadów niebezpiecznych. Różne potraktowania odpadów tak samo nazwanych ale powstających w różnych miejscach zostało podyktowane⁸ potrzebą zabezpieczenia gospodarstw domowych przed podrzucaniem odpadów niebezpiecznych z działalności innej niż bytowa;
- 2) *wytwórca odpadów* – to każdy, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdy, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działanie powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.
Definicja ta jest precyzyjniejsza i rozszerzająca zakres dotychczas stosowanej definicji pojęcia *wytwarzający odpady*;
- 3) *posiadacz odpadów* – to każdy, kto faktycznie włada odpadami (wytwórca odpadów, inna osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna); domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości.
Odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami i wszelkie wyływające z tego działania skutki obciąża wyraźnie tego, kto „włada tymi odpadami” czyli jest w ich posiadaniu, a więc także właściciela nieruchomości, na terenie której takie odpady zostały porzucone bez jego zgody. Oznacza to, że posiadaczem odpadów porzuconych np.: w lesie - staje się

⁷ zdaniem autora;

⁸ przypuszczenie autora;

zarządzający lasem (nadleśnictwo, gmina lub właściciel prywatny), na drodze – zarządzający drogą, na polu – jego właściciel itd. Definicja likwiduje ciągnącą się za wytwórcą odpadów odpowiedzialność za skutki postępowania z odpadami, mimo przekazania odpadów, wraz z opłatą, uprawnionej jednostce organizacyjnej gminy lub przedsiębiorstwu posiadającemu stosowne zezwolenie. Obowiązek zajęcia się podrzuconymi odpadami nabiera dla i zarządców nieruchomości innego, wymiernego finansowo znaczenia, zmuszając ich niejako do uważniejszego pilnowania.

- 4) **gospodarowanie odpadami** - to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów;
- 5) **zbieranie odpadów** - to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania
- 6) **odzysk** - to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, przy czym odzysk energii rozumiany jest jako termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii;
- 7) **recykling** - to taki odzysk, który polega na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym także **recykling organiczny**, z wyjątkiem odzysku energii, przy czym:
 - a) **recykling organiczny** - to obróbka tlenowa, w tym kompostowanie, lub beztlenowa odpadów, które ulegają rozkładowi biologicznemu⁹ w kontrolowanych warunkach przy wykorzystaniu mikroorganizmów, w wyniku której powstaje materia organiczna lub metan,
 - b) składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling organiczny;
- 8) **unieszkodliwianie odpadów** - to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do **ustawy o odpadach** w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Powołanie się na załącznik nr 6 do **ustawy o odpadach** powoduje u uważnych czytelników szereg wątpliwości i pytań np. czy składowanie odpadów na składowisku odpadów obojętnych (D1) to jest proces unieszkodliwiania tych odpadów czy nie?, albo składowanie przez głębokie wtryskiwanie odpadów, które można pompować (D3) ?, itd.

W załączniku II A do Dyrektywy Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 roku w sprawie odpadów (ze zmianami)¹⁰ działania takie związane są z usuwaniem odpadów stosowanym w praktyce z zastrzeżeniem nie powodowania zagrożeń dla zdrowia człowieka i nie stosowania procesów lub metod, które mogą być szkodliwe dla środowiska. Ustawodawca zamienił wyraz usuwanie wyrazem unieszkodliwianie ale nie podał wystarczającego uzasadnienia dla tej zamiany;
- 9) **składowisko odpadów** - to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów,
- 10) **spalarnia odpadów** - to instalację, w której zachodzi termiczne przekształcanie odpadów w celu ich unieszkodliwienia, rozumiane jako procesy utleniania odpadów, w tym spalania, zgazowywania, lub rozkładu odpadów, w tym rozkładu pirolitycznego, prowadzone w przeznaczonych do tego instalacjach lub urządzeniach na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

2.3. Nowe definicje w ustawie *Prawo ochrony środowiska*

⁹ odpady ulegające biodegradacji - to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów;

¹⁰ na podstawie tego załącznika opracowana została klasyfikacja procesów unieszkodliwiania podana w załączniku nr 6 do ustawy o odpadach;

Art. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska* wprowadza definicje m.in. takich pojęć jak: *instalacja, urządzenie, eksploatacja instalacji lub urządzenia, najlepsza dostępna technika, oddziaływanie na środowisko, ochrona środowiska, podmiot korzystający ze środowiska, pozwolenie, prowadzący instalację lub zakład, standard emisyjny, standard jakości środowiska, teren zamknięty, wielkość emisji, zakład, zanieczyszczenie, zrównoważony rozwój i inne.*

Znaczenie praktyczne dla gospodarki odpadami w gminie mogą mieć definicje określające pojęcia *najlepsza dostępna technika, instalacja, urządzenie, zakład*:

- 1) *najlepsza dostępna technika* - to najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie emisji lub, jeżeli nie jest to praktycznie możliwe, ograniczanie emisji i wpływu na środowisko jako całość, z tym że pojęcie:
 - a) „*technika*” oznacza zarówno stosowaną technologię, jak i sposób, w jaki dana instalacja jest projektowana, wykonywana, eksploatowana oraz likwidowana,
 - b) „*dostępne techniki*” oznacza techniki o takim stopniu rozwoju, który umożliwia ich praktyczne zastosowanie w danej dziedzinie przemysłu, z uwzględnieniem warunków ekonomicznych i technicznych oraz rachunku kosztów inwestycyjnych i korzyści dla środowiska, a które to techniki prowadzący daną działalność może uzyskać,
 - c) „*najlepsza technika*” oznacza najbardziej efektywną technikę w osiąganiu wysokiego ogólnego poziomu ochrony środowiska jako całości./-”

Pojęcie to ustala standard jakościowy dla działań gospodarki odpadami zastępując stosowane do tej pory słowa, „należyty poziom”, „racjonalny sposób”, „odpowiednia jakość” itp., które były interpretowane w bardzo subiektywny sposób i zależny od posiadanej wiedzy i doświadczenia.

Art. 143 *Prawa ochrony środowiska* wprowadza dodatkowo następujące wymagania szczególne jakie powinny być uwzględnione przy stosowaniu technologii w nowo uruchamianych lub zmienianych w sposób istotny instalacjach i urządzeniach cyt. : „.....

- 1) *stosowanie substancji o małym potencjale zagrożeń,*
 - 2) *efektywne wytwarzanie oraz wykorzystanie energii,*
 - 3) *zapewnienie racjonalnego zużycia wody i innych surowców oraz materiałów i paliw,*
 - 4) *stosowanie technologii bezodpadowych i małoodpadowych oraz możliwości odzysku powstających odpadów,*
 - 5) *rodzaj, zasięg oraz wielkość emisji,*
 - 6) *wykorzystywanie porównywalnych procesów i metod, które zostały skutecznie zastosowane w skali przemysłowej,*
 - 7) *wykorzystywanie analizy cyklu życia produktów,*
 - 8) *postęp naukowo-techniczny. /-”;*
- 2) **instalacja** – to:
 - a) stacjonarne urządzenia techniczne,
 - b) zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,
 - c) obiekty budowlane niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję;/-”,
 - 3) **urządzenie** – to cyt. „niestacjonarne urządzenie techniczne, w tym środki transportu/-”,
 - 4) **zakład** –to cyt. „jedna lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami /-”,

2.4. Definicje nowych pojęć w ustawie o opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej

Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (*art. 3*) oraz ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (*art. 2*) definiują pojęcia: **odpadów opakowaniowych, wielokrotnego użytkowania, odpadu poużytkowego, opłaty depozytowej, opłaty produktowej**:

- 1) **odpady opakowaniowe** – to wszystkie opakowania, w tym opakowania wielokrotnego użytku wycofane z ponownego użycia, stanowiące odpady w rozumieniu przepisów o odpadach, z wyjątkiem odpadów powstających w procesie produkcji opakowań,
- 2) **wielokrotne użytkowanie** – to każde działanie, w trakcie którego opakowanie przeznaczone i zaprojektowane do co najmniej dwukrotnego zastosowania jest powtórnie wykorzystywane do tego samego celu, do którego było pierwotnie przeznaczone;
- 3) **odpad poużytkowy** – to odpad powstający z produktów wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej;
- 4) **opłata depozytowa** – to opłata pobierana przy sprzedaży detalicznej akumulatorów ołowiowych (kwasowych) jako osobnych produktów, której zwrot następuje po przekazaniu zużytego akumulatora sprzedawcy detalicznemu tych akumulatorów lub do punktu systemu zbiórki zużytych akumulatorów zorganizowanego przez przedsiębiorcę;
- 5) **opłata produktowa** – to opłata obliczana i wpłacana za opakowania w przypadku sprzedaży produktów w tych opakowaniach, a także opłatę obliczaną i wpłacaną w przypadku sprzedaży akumulatorów nikielowo-kadmowych, ogniw i baterii galwanicznych, opon, lamp wyładowczych, olejów smarowych oraz urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych, wymienionych w załącznikach nr 1÷3 do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej opłacie depozytowej.

Wprowadzenie tych pojęć do przepisów krajowych zwraca uwagę podmiotów zarządzających gospodarką odpadami (organa samorządowe) oraz jej jednostek organizacyjnych i przedsiębiorców na nowy i bardzo ważny aspekt gospodarki odpadami – odpady opakowaniowe i poużytkowe, ich wielokrotne użytkowanie, odzysk lub recykling.

Poziom rocznego odzysku i recyklingu tych odpadów będzie wkrótce jednym z głównych wskaźników nowoczesności gospodarki odpadami prowadzonej w gminie i jednym z podstawowych parametrów jej monitorowania na szczeblu gminy, powiatu, województwa i kraju. Będzie także podstawą do uzyskania środków finansowych gromadzonych z tytułu opłat produktowych.

Generalnie - wprowadzenie nowych pojęć to przepisów prawnych regulujących działania w zakresie utrzymanie czystości i porządku w gminie spowodują, że wiele informacji zgromadzonych w różnych dokumentacjach, opracowaniach, bazach danych itp. wymagać będzie identyfikacji z nowymi definicjami, uzupełnień itd..

3. Nowe klasyfikacje

Nowe przepisy wprowadzają nowe klasyfikacje istotne dla prowadzenia gospodarki odpadami w gminie¹¹:

1. Kategorie odpadów (Załącznik nr 1 do ustawy o odpadach):

Tab. 1

Ozn.	Kategoria odpadów
1	2
Q1	Pozostałości z produkcji lub konsumpcji, nie wymienione w pozostałych kategoriach
Q2	Produkty nie odpowiadające wymaganiom jakościowym
Q3	Produkty, których termin przydatności do właściwego użycia upłynął
Q4	Substancje lub przedmioty, które zostały rozlane, rozsypane, zgubione lub takie, które uległy innemu zdarzeniu losowemu, w tym zanieczyszczone wskutek wypadku lub powstałe wskutek prowadzenia akcji ratowniczej
Q5	Substancje lub przedmioty zanieczyszczone lub zabrudzone w wyniku planowych działań (np. pozostałości z czyszczenia, materiały z opakowań - odpady opakowaniowe, pojemniki, itp.)
Q6	Przedmioty lub ich części nie nadające się do użytku (np. usunięte baterie, zużyte katalizatory itp.)
Q7	Substancje, które nie spełniają już należycie swojej funkcji (np. zanieczyszczone kwasy, zanieczyszczone rozpuszczalniki, zużyte sole hartownicze itp.)
Q8	Pozostałości z procesów przemysłowych (np. żużle, pozostałości podestylacyjne itp.)
Q9	Pozostałości z procesów usuwania zanieczyszczeń (np. osady ściekowe, szlamy z płuczek, pyły z filtrów, zużyte filtry itp.)
Q10	Pozostałości z obróbki skrawaniem lub wykańczania (np. wióry, zgary itp.)
Q11	Pozostałości z wydobywania lub przetwarzania surowców (np. pozostałości gómicze itp.)
Q12	Podrobione lub zafalszowane substancje lub przedmioty (np. oleje zanieczyszczone PCB itp.)
Q13	Wszelkie substancje lub przedmioty, których użycie zostało prawnie zakazane (np. PCB itp.)
Q14	Substancje lub przedmioty, dla których posiadacz nie znajduje już dalszego zastosowania (np. odpady z rolnictwa, gospodarstw domowych, odpady biurowe, z placówek handlowych, sklepów itp.)
Q15	Zanieczyszczone substancje powstające podczas rekultywacji gleby i ziemi
Q16	Wszelkie substancje lub przedmioty, które nie zostały uwzględnione w powyższych kategoriach (np. z działalności usługowej, remontowej)

2. Kategorie lub rodzaje odpadów niebezpiecznych - wymienione według ich charakteru lub działalności, wskutek której powstały (Załącznik nr 2 do ustawy o odpadach).

Tab. 2.

Ozn	Kategorie lub rodzaje odpadów niebezpiecznych
1	2
Lista A. Odpady wykazujące którąkolwiek z właściwości wyszczególnionych w załączniku nr 4 i które składają się z:	
1	odpadów medycznych i weterynaryjnych,
2	środków farmaceutycznych, leków i związków stosowanych w medycynie lub w weterynarii,
3	środków do impregnacji lub konserwacji drewna,
4	biocydów i środków fitofarmaceutycznych,

¹¹ przytoczone w całości lub wybranych fragmentach klasyfikacje są, zdaniem autora, kluczowe dla podmiotów prowadzących gospodarkę odpadami w gminie;

5	pozostałości substancji stosowanych jako rozpuszczalniki,
6	halogenowanych substancji organicznych nie stosowanych jako rozpuszczalniki, z wyjątkiem obojętnych materiałów spolimeryzowanych,
7	solii hartowniczych zawierających cyjanki,
8	olejów mineralnych i substancji oleistych (np. z obróbki metali),
9	emulsji, mieszanin: olej-woda, węglowodór-woda,
10	substancji zawierających PCB (np. dielektryki itp.),
11	materiałów smolistych powstających wskutek rafinacji, destylacji lub jakiegokolwiek obróbki pirolitycznej (np. pozostałości podestylacyjne itp.),
12	tuszów, barwników, pigmentów, farb, lakierów lub pokostów,
13	żywic, lateksu, plastyfikatorów, klejów lub spoiw,
14	substancji powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na człowieka lub środowisko jest nieznanne (np. pozostałości laboratoryjne itp.),
15	środków pirotechnicznych i innych materiałów wybuchowych,
16	chemikaliów stosowanych w przemyśle fotograficznym lub do obróbki zdjęć (np. do wywoływania),
17	wszelkich substancji lub przedmiotów zanieczyszczonych dowolną pochodną polichlorowanego dibenzofuranu,
18	wszelkich substancji lub przedmiotów zanieczyszczonych dowolną pochodną polichlorowanej dibenzo-p-dioksyny.
Lista B. Odpady, które zawierają którykolwiek ze składników wyliczonych w załączniku nr 3 i mają którekolwiek z właściwości wyliczonych w załączniku nr 4, i składają się z:	
19	mydeł, tłuszczów lub wosków pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego,
20	niehalogenowanych substancji organicznych nie stosowanych jako rozpuszczalniki,
21	nieorganicznych substancji nie zawierających metali lub związków metali,
22	popiołów lub żużli,
23	gleby i ziemi, w tym urobku z pogłębiania,
24	solii hartowniczych nie zawierających cyjanków,
25	pyłów lub proszków metalicznych,
26	zużytych materiałów katalitycznych,
27	cieczy lub szlamów zawierających metale lub związki metali,
28	pozostałości z operacji usuwania zanieczyszczeń (np. pyły z filtrów), z wyjątkiem (29), (30) i (33),
29	szlamów z płuczek,
30	szlamów z zakładów uzdatniania wody,
31	pozostałości z dekarbonizacji,
32	pozostałości z kolumn jonowymiennych,
33	osadów ściekowych, nie poddanych unieszkodliwieniu lub nie nadających się do zastosowania w rolnictwie,
34	osadów z czyszczenia zbiorników lub urządzeń,
35	urządzeń zanieczyszczonych,
36	pojemników zanieczyszczonych po produktach, które zawierały jeden lub więcej składników wymienionych w załączniku nr 3 (np. opakowania, butle gazowe itp.),
37	baterii, akumulatorów i innych ogniw elektrycznych,
38	klejów roślinnych,
39	substancji lub przedmiotów pochodzących z selektywnej zbiórki odpadów z gospodarstw domowych,
40	innych odpadów.

3. Składniki odpadów, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne (Załącznik nr 3 do *ustawy o odpadach*).

Tab. 3

Ozn	Składniki kwalifikujące odpady do niebezpiecznych
1	2
C1	beryl, związki berylu,
C2	związki wanadu,
C3	związki chromu (VI),
C4	związki kobaltu,
C5	związki niklu,
C6	związki miedzi,
C7	związki cynku,
C8	arsen, związki arsenu,
C9	selen, związki selenu,
C10	związki srebra,
C11	kadmi, związki kadmu,
C12	związki cyny,
C13	antymon, związki antymonu,
C14	tellur, związki telluru,
C15	związki baru z wyjątkiem siarczanu baru,
C16	rtęć, związki rtęci,
C17	tal, związki talu,
C18	ołów, związki ołowiu,
C19	siarczki nieorganiczne,
C20	nieorganiczne związki fluoru, z wyjątkiem fluorku wapnia,
C21	cyjanki nieorganiczne,
C22	następujące metale alkaliczne lub metale ziem alkalicznych: lit, sód, potas, wapń, magnez w postaci niezwiązanej,
C23	kwaśne roztwory lub kwasy w postaci stałej,
C24	roztwory zasadowe i zasady w postaci stałej,
C25	azbest (pył i włókna),
C26	fosfor, związki fosforu, z wyjątkiem fosforanów mineralnych,
C27	karbonylki metali,
C28	nadtlenki,
C29	chlorany,
C30	nadchlorany,
C31	azydki,
C32	PCB,
C33	farmaceutyki oraz związki stosowane w medycynie lub w weterynarii,
C34	biocydy i substancje fitofarmaceutyczne (np. pestycydy),
C35	substancje zakaźne,
C36	kreozoty,
C37	izocyjaniany, tiocyjaniany,
C38	cyjanki organiczne (np. nitryle),
C39	fenole, związki fenolowe,
C40	halogenowane rozpuszczalniki,
C41	roztwory organiczne, z wyjątkiem rozpuszczalników halogenowanych,
C42	związki halogenoorganiczne, z wyjątkiem obojętnych materiałów spolimeryzowanych i innych substancji, o których mowa w niniejszym załączniku,

C43	aromatyczne, policykliczne i heterocykliczne związki organiczne,
C44	aminy alifatyczne,
C45	aminy aromatyczne,
C46	etery,
C47	substancje o właściwościach wybuchowych, z wyjątkiem substancji wyszczególnionych w innych punktach niniejszego załącznika,
C48	organiczne związki siarki,
C49	jakąkolwiek pochodną polichlorowanego dibenzofuranu,
C50	jakąkolwiek pochodną polichlorowanej dibenzo-p-dioksyny,
C51	węglowodory i ich związki z tlenem, azotem lub siarką nie uwzględnione w inny sposób w niniejszym załączniku.

4. Właściwości odpadów, które powodują, że odpady są niebezpieczne (Załącznik nr 4 do *ustawy o odpadach*)

Tab. 4

Ozn.	Właściwości odpadów, które powodują, że odpady są niebezpieczne
1	2
H1	wybuchowe: substancje, które mogą wybuchnąć pod wpływem ognia lub które są bardziej wrażliwe na wstrząs lub tarcie niż dinitrobenzen,
H2	utleniające: substancje, które wykazują silnie egzotermiczne reakcje podczas kontaktu z innymi substancjami, w szczególności z substancjami łatwopalnymi,
H3-A	wysoce łatwopalne: 1) ciekłe substancje mające temperaturę zapłonu poniżej 21°C (w tym nadzwyczaj łatwopalne ciecze), 2) substancje, które mogą rozgrzać się, a w efekcie zapalić się w kontakcie z powietrzem w temperaturze otoczenia bez jakiegokolwiek dostarczenia energii, 3) stałe substancje, które mogą się łatwo zapalić po krótkim kontakcie ze źródłem zapłonu i które palą się nadal lub tlą po usunięciu źródła zapłonu, 4) gazowe substancje, które są łatwopalne w powietrzu pod normalnym ciśnieniem, 5) substancje, które w kontakcie z wodą lub wilgotnym powietrzem tworzą wysoce łatwopalne gazy w niebezpiecznych ilościach,
H3-B	łatwopalne: ciekłe substancje mające temperaturę zapłonu równą lub wyższą niż 21°C i niższą lub równą 55°C,
H4	drażniące: substancje nie żrące, które poprzez krótki, długotrwały lub powtarzający się kontakt ze skórą lub błoną śluzową mogą wywołać stan zapalny,
H5	szkodliwe: substancje, które jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę mogą spowodować ograniczone zagrożenie dla zdrowia,
H6	toksyczne: substancje (w tym wysoce toksyczne substancje i preparaty), które jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę mogą spowodować poważne, ostre lub chroniczne zagrożenie zdrowia, a nawet śmierć,
H7	rakotwórcze: substancje, które jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę mogą wywoływać raka lub też zwiększyć częstotliwość jego występowania,
H8	żrące: substancje, które w zetknięciu z żywymi tkankami mogą spowodować ich zniszczenie,
H9	zakaźne: substancje zawierające żywe mikroorganizmy lub ich toksyny, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do przyjęcia, że powodują choroby człowieka lub innych żywych organizmów,
H10	działające szkodliwie na rozrodność: substancje, które jeśli są wdychane lub dostaną się drogą pokarmową lub jeśli wnikają przez skórę mogą wywołać niedziedziczne wrodzone deformacje lub też zwiększyć częstotliwość ich występowania,

H11	mutagenne: substancje, które jeśli są wdychane lub dostaną się drogą pokarmową lub jeśli wnikają przez skórę mogą wywołać dziedziczne defekty genetyczne lub też zwiększyć częstotliwość ich występowania,
H12	substancje, które w wyniku kontaktu z wodą, powietrzem lub kwasem uwalniają toksyczne lub wysoce toksyczne gazy,
H13	substancje, które po zakończeniu procesu unieszkodliwiania, mogą w dowolny sposób, wydzielić inną substancję, np. w formie odcieku, która posiada jakkolwiek spośród cech wymienionych powyżej,
H14	ekotoksyczne: substancje, które stanowią lub mogą stanowić bezpośrednie lub opóźnione zagrożenie dla jednego lub więcej elementów środowiska.

Jeżeli odpady posiadają chociażby jedną z cech wymienionych poniżej w pkt. a) -l) uznaje się je za posiadające właściwości wymienione w punktach od H3 do H8 (tzn. są one odpadami niebezpiecznymi):

- a) charakteryzują się temperaturą zapłonu do 55°C,
 - b) zawierają jedną lub więcej substancji określonych w odrębnych przepisach jako wysoce toksyczne o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 0,1%,
 - c) zawierają jedną lub więcej substancji określonych w odrębnych przepisach jako toksyczne o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 3%,
 - d) zawierają jedną lub więcej substancji określonych w odrębnych przepisach jako szkodliwe o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 25%,
 - e) zawierają jedną lub więcej substancji żrących określonych w odrębnych przepisach jako R35 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 1%,
 - f) zawierają jedną lub więcej substancji żrących określonych w odrębnych przepisach jako R34 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 5%,
 - g) zawierają jedną lub więcej substancji drażniących określonych w odrębnych przepisach jako R41 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 10%,
 - h) zawierają jedną lub więcej substancji drażniących określonych w odrębnych przepisach jako R36, R37, R38 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 20%,
 - i) zawierają jedną lub więcej substancji określonych w odrębnych przepisach jako rakotwórcze (kategorie 1 lub 2) o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 0,1%,
 - j) zawierają jedną lub więcej substancji działające szkodliwie na rozrodczość (kategorie 1 lub 2) określonych w odrębnych przepisach jako R60, R61 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 0,5%,
 - k) zawierają jedną lub więcej substancji działające szkodliwie na rozrodczość (kategoria 3) określonych w odrębnych przepisach jako R62, R63 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 5%,
 - l) zawierają jedną lub więcej substancji mutagennych (kategorie 1 i 2)
 - m) określonych w odrębnych przepisach jako R46 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 0,1%,
 - n) zawierają jedną lub więcej substancji mutagennych (kategoria 3) określonych w odrębnych przepisach jako R40 o łącznym ich stężeniu równym lub wyższym od 1%.
5. Działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem (Załącznik Nr 5 do *ustawy o odpadach*)

Tab. 5

Ozn.	Rodzaj działania
1	2
R1	Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii
R2	Regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników
R3	Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
R4	Recykling lub regeneracja metali i związków metali
R5	Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
R6	Regeneracja kwasów lub zasad
R7	Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń
R8	Odzyskiwanie składników z katalizatorów
R9	Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju
R10	Rozprowadzenie na powierzchni ziemi, w celu nawożenia lub ulepszenia gleby lub rekultywacji gleby i ziemi
R11	Wykorzystanie odpadów pochodzących z któregokolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R10
R12	Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11
R13	Magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
R14	Inne działania prowadzące do wykorzystania odpadów w całości lub części lub do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów, łącznie z ich wykorzystaniem, nie wymienione w punktach od R1 do R13

6. Procesy unieszkodliwiania odpadów (Załącznik Nr 6 do *ustawy o odpadach*):

Tab. 6

Ozn	Procesy unieszkodliwiania odpadów
1	2
D1	Składowanie na składowiskach odpadów obojętnych
D2	Obróbka w glebie i ziemi (np. biodegradacja odpadów płynnych lub szlamów w glebie i ziemi)
D3	Składowanie poprzez głębokie wtryskiwanie (np. wtryskiwanie odpadów, które można pompować)
D4	Retencja powierzchniowa (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach)
D5	Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne
D6	Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz
D7	Lokowanie (zatapianie) na dnie mórz
D8	Obróbka biologiczna nie wymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. fermentacja)
D9	Obróbka fizyczno-chemiczna nie wymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. parowanie, suszenie, strącanie)
D10	Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie
D11	Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na morzu
D12	Składowanie odpadów w pojemnikach w ziemi (np. w kopalni)

D13	Sporządzanie mieszanki lub mieszanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12
D14	Przepakowywanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D13
D15	Magazynowanie w czasie któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D14 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)

* - Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz w całości objęte jest zakazem.

7. **Typy składowisk odpadów (art. 50 ust. 1 w ustawie o odpadach)**

Tab. 7.

Lp	Typy składowisk
1.	składowisko odpadów niebezpiecznych,
2.	składowisko odpadów obojętnych,
3.	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

8. Katalog odpadów (Załączniki nr 1 i nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (projekt z sierpnia 2001 r) – wybrany fragment katalogu dotyczy grupy 20.

Tab. 8.

Kod ¹⁾	Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów
1	2
20	Odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie
20 01	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie
20 01 01	Papier i tektura
20 01 02	Szkło
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji
20 01 10	Odzież
20 01 11	Tekstylia
20 01 13*	Rozpuszczalniki
20 01 14*	Kwasy
20 01 15*	Alkalia
20 01 17*	Odczynniki fotograficzne
20 01 19*	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice inne niż wymienione w 20 01 27
20 01 29*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne
20 01 30	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29
20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 oraz nie sortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33

20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki ⁽¹⁾
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 02 35
20 01 37*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne
20 01 38	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37
20 01 39	Tworzywa sztuczne
20 01 40	Metale
20 01 41	Odpady zmiotek wentylacyjnych
20 01 99	Inne nie wymienione frakcje
20 02	<i>Odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy)</i>
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie
20 02 03	Inne odpady nie podlegające biodegradacji
20 03	<i>Inne odpady komunalne</i>
20 03 01	Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne
20 03 02	Odpady z targowisk
20 03 02	Odpady z czyszczenia ulic i placów
20 03 04	Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach

Objaśnienia:

¹⁾ Dwie pierwsze cyfry oznaczają grupę odpadów wskazującą źródło powstawania odpadów. Oznaczenie grupy

* oznakowanie odpadów niebezpiecznych

⁽¹⁾ Do niebezpiecznych składników z elektrycznych i elektronicznych urządzeń można zaliczyć akumulatory i baterie wymienione w **16 06** i oznaczone jako niebezpieczne, przełączniki rtęciowe, szkło z lamp kineskopowych i inne szkło aktywne, itp.

⁽²⁾ Do metali przejściowych zalicza się, skand, wanad, mangan, kobalt, miedź, itr, niob, hafn, wolfram, tytan, chrom, żelazo, nikiel, cynk, cyrkon, molibden, tantal. Metale te lub ich związki są niebezpieczne, jeżeli są klasyfikowane jako substancje niebezpieczne. Klasyfikacja substancji niebezpiecznych jest określona w przepisach odrębnych.

⁽³⁾ Procesy stabilizowania zmieniają niebezpieczne własności składników odpadów, a przez to przekształcają odpady niebezpieczne w inne niż niebezpieczne. Procesy zestalania zmieniają tylko stan fizyczny odpadów poprzez zastosowanie dodatków (np. przekształcają odpady ciekłe w stałe) nie zmieniając chemicznych własności odpadów.

⁽⁴⁾ Odpady uważa się za częściowo stabilizowane, jeśli po procesie stabilizowania składniki niebezpieczne, które nie zmieniły się całkowicie w składniki bezpieczne, można uwalniać do środowiska w krótkim, średnim lub długim horyzoncie czasowym

Załącznik nr 2 do **rozporządzenia** określa sposób w jaki należy klasyfikować odpady:

1. Wymienione w katalogu substancje lub przedmioty są uznawane za odpady lub za odpady niebezpieczne, jeżeli spełniają definicję odpadów lub odpadów niebezpiecznych określona odpowiednio w art. 3 ust. 1 lub art. 3 ust. 3 **ustawy o odpadach**.
2. Odpady należy klasyfikować według źródła pochodzenia w grupach **01** do **12** lub **17** do **20**, przypisując im odpowiedni kod sześciocyfrowy określający rodzaj odpady (wyłączając kody kończące się 99). ^{1) 2)}
3. W przypadku nie odnalezienia odpowiedniej pozycji w grupach **01** do **12** lub **17** do **20**, odpady należy klasyfikować w grupach **13**, **14** i **15**.

4. Jeżeli wciąż nie odnaleziono odpowiedniego kodu, odpady należy klasyfikować w grupie **16** – zawierającej odpady nie ujęte w innych grupach.
5. Jeżeli wciąż nie odnaleziono odpowiedniego kodu w grupie **16**, odpady należy klasyfikować w grupie według źródła wytwarzania, przypisując im kod kończący się na 99 (inne nie wymienione odpady).
 - 1) Specyficzne gałęzie przemysłu będą musiały klasyfikować odpady powstające w wyniku prowadzonej przez nie działalności w kilku grupach. Na przykład producent samochodów znajdzie swoje odpady w grupie **12** (odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych), **11** (odpady z hydrometalurgii metali nieżelaznych) i w **08** (odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich) w zależności od etapu produkcji.
 - 2) Odpady opakowaniowe będące odpadami komunalnymi, jeśli są zbierane selektywnie lub występują jako zmieszane odpady opakowaniowe, powinny być klasyfikowane w podgrupie **15 01**, a nie w **20 01**.
9. Jednostkowe stawki opłat za umieszczenie na składowisku wybrane dla grupy 20, która do tej pory nie była obciążona takimi opłatami (Załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2001 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (projekt z sierpnia 2001 r)

Tab. 9.

Kod	Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów	Stawka jednostk. zł/Mg
1	2	3
20	Odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie	
20 01	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie	
20 01 01	Papier i tektura	25,00
20 01 02	Szkló	16,80
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	16,80
20 01 10	Odzież	16,80
20 01 11	Tekstyli	16,80
20 01 13*	Rozpuszczalniki	141,20
20 01 14*	Kwasy	53,80
20 01 15*	Alkalia	53,80
20 01 17*	Odczynniki fotograficzne	53,80
20 01 19*	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)	141,20
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	141,20
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	141,20
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	16,80
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	53,80(+/-)
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczka i żywice zawierające substancje niebezpieczne	53,80(+/-)
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczka i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	16,80
20 01 29*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	53,80
20 01 30	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29	16,80
20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	141,20
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	53,80

20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 oraz nie sortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	200,00
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	16,80
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (¹)	141,20
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 02 35	16,80
20 01 37*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	53,80
20 01 38	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	16,80
20 01 39	Tworzywa sztuczne	16,80
20 01 40	Metale	16,80
20 01 41	Odpady zmiotek wentylacyjnych	16,80
20 01 99	Inne nie wymienione frakcje	53,80
20 02	<i>Odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy)</i>	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	10,80
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	10,80
20 02 03	Inne odpady nie podlegające biodegradacji	10,80
20 03	<i>Inne odpady komunalne</i>	
20 03 01	Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne	53,80
20 03 02	Odpady z targowisk	53,80
20 03 02	Odpady z czyszczenia ulic i placów	16,80
20 03 04	Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	16,80
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	16,80
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	16,80
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	53,80

Objaśnienia:

- (-) stawki opłat dla obliczenia stawek opłat podwyższonych za składowanie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym (zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy o odpadach obowiązuje zakaz ich składowania),
- (+/-) stawki opłat za składowanie odpadów stałych, dla odpadów ciekłych podano stawki w celu obliczenia stawek podwyższonych za składowanie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym (zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy o odpadach obowiązuje zakaz ich składowania),
- ¹⁾ Opłatę za składowanie na składowisku odpadów zawierających wodę oblicza się mnożąc całkowitą masę odpadu zawierającego wodę przez stawkę jednostkową obliczona wg wzoru:

$$Q = (100 - W) \times 0,01 \times n \times q$$

w którym:

Q jednostkowa stawka opłaty za umieszczenie na składowisku odpadu zawierającego wodę w zł/Mg,

W zawartość wody w odpadzie w %,

q jednostkowa stawka opłaty określona w powyższej tabeli w zł/Mg,

n współczynnik, którego wartość zależy od zawartości wody w odpadzie.

Procentowa zawartość wody w odpadzie W	Współczynnik n
W poniżej 40	0,8

$40 \leq W < 50$	0,9
$50 \leq W < 60$	1,0
$60 \leq W < 70$	1,1
$70 \leq W < 75$	1,2
$75 \leq W < 80$	1,4
$80 \leq W < 84$	1,6
$84 \leq W < 88$	1,8
$88 \leq W < 92$	2,0
$92 \leq W < 95$	2,4
$95 \leq W < 97$	2,8
$97 \leq W < 98$	3,3
$98 \leq W < 99$	4,0
$99 \leq W < 99,5$	5,0
W powyżej 99,5	10,0

* oznakowanie odpadów niebezpiecznych

- ⁽¹⁾ Do niebezpiecznych składników z elektrycznych i elektronicznych urządzeń można zaliczyć akumulatory i baterie wymienione w **16 06** i oznaczone jako niebezpieczne, przełączniki rtęciowe, szkło z lamp kineskopowych i inne szkło aktywne, itp.
- ⁽²⁾ Do metali przejściowych zalicza się, skand, wanad, mangan, kobalt, miedź, itr, niob, hafn, wolfram, tytan, chrom, żelazo, nikiel, cynk, cyrkon, molibden, tantal. Metale te lub ich związki są niebezpieczne, jeżeli są klasyfikowane jako substancje niebezpieczne. Klasyfikacja substancji niebezpiecznych jest określona w przepisach odrębnych.
- ⁽³⁾ Procesy stabilizowania zmieniają niebezpieczne własności składników odpadów, a przez to przekształcają odpady niebezpieczne w inne niż niebezpieczne. Procesy zestalania zmieniają tylko stan fizyczny odpadów poprzez zastosowanie dodatków (np przekształcają odpady ciekłe w stałe) nie zmieniając chemicznych własności odpadów.
- ⁽⁴⁾ Odpady uważa się za częściowo stabilizowane, jeśli po procesie stabilizowania składniki niebezpieczne, które nie zmieniły się całkowicie w składniki bezpieczne, można uwalniać do środowiska w krótkim, średnim lub długim horyzoncie czasowym

10. Rodzaje opakowań i jednostkowe stawki opłat produktowych (Zał. nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2001 r. – w sprawie stawek opłat produktowych - projekt);

Tab. 10.

Poz.	Symbol PKWiU	Rodzaje opakowań (jednostkowych, transportowych i zbiorczych)	Jednostkowa stawka zł/kg
1	2	3	4
1.	25.22 17.40.21-50 17.40.21-73 17.40.21-75	opakowania z tworzyw sztucznych	2,95
2.	28.72.12	opakowania z aluminium, o pojemności mniejszej od 300 l	1,50
3.	28.72.11	opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminiowa	0,90
4.	21.21.12 21.21.13 21.21.14 21.21.15-30	opakowania z papieru i tektury	0,80
5.	26.13.11	opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami	0,25

6.	bez względu na symbol PKWiU	opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	0,40
7.	bez względu na symbol PKWiU	opakowania wielomateriałowe	3,00

11. Opłaty produktowe dla różnych produktów (Załączniki Nr 2 i 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2001 r. – w sprawie stawek opłat produktowych - projekt z czerwca 2001 r.)

Tab. 11

Poz	Symbol PKWiU	Rodzaje produktów	Jednostkowa stawka opłaty
1	2	3	4
1. Urządzenia zawierające CFC i HCFC			zł/szt
1.	29.23.12	• urządzenia klimatyzacyjne zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC)	100
2.	29.23.13	• urządzenia chłodnicze i zamrażające oraz pompy ciepła poza urządzeniami dla gospodarstw domowych zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC) ¹⁾	150
3.	29.23.13	• urządzenia chłodnicze i zamrażające oraz pompy ciepła poza urządzeniami dla gospodarstw domowych zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC) ¹⁾	150
2. Akumulatory, ogniwa, baterie			zł/szt.
4.	31.40.23	• akumulatory niklowo – kadmowe: – małogabarytowe (wraz z pakietami ²⁾): o masie do 50 g o masie 51-150 g o masie 151-750 g o masie 751-2000 g – wielkogabarytowe (wraz z pakietami ³⁾) o masie powyżej 2000 g	0,50 1,50 6,00 20,00 26,00
5.	31.40.1, z wyłączeniem 31.40.13	• ogniwa i baterie galwaniczne, bez ich części: – guzikowe – baterie pierwotne i pozostałe baterie wtórne: o masie do 50 g o masie 51-150 g o masie 151-250 g o masie powyżej 250 g	0,10 0,30 ^{4, 6)} 0,60 ⁵⁾ 1,30 ⁴⁾ 2,60 ⁵⁾ 1,00 ⁶⁾ 5,00 ⁵⁾ 2,00 ⁶⁾ 5,00 ^{4,5,6)}
3. Oleje smarowe			zł/kg
6.	23.20.18, z wyłączeniem: 23.20.18-01, 23.20.18-09.10	• oleje smarowe z wyłączeniem: - oleje bazowe, - oleje przepracowane	2,00
4. Lampy wyładowcze			zł/szt.
7.	bez względu na symbol PKWiU	• świetlówki, z wyłączeniem świetlówek kompaktowych	1,00

8.	31.50.15-53	• rtęciówki	1,50
9.	31.50.15-55 31.50.15-57	• sodówki	3,00
10.	31.50.15-59	• pozostałe	2,50
5. Opony			zł/kg
11.	25.11.11	• opony nowe: – pneumatyczne w rodzaju stosowanych w samochodach osobowych,	2,00
	25.11.13-55	– pneumatyczne używane w małych ciężarówkach o współczynnika obciążenia ≤ 121 ,	1,00
	25.11.13-57	– pneumatyczne używane w dużych ciężarówkach o współczynnika obciążenia większym od 121,	1,00
	25.11.14-04	– do kół napędzanych i sterowanych używane w pojazdach	1,00
	25.11.14-05	– w rodzaju używanych w maszynach do robót ziemnych	1,00
12.	25.12.10-30.00	• opony używane regenerowane (bieżnikowane) – w rodzaju używanych w samochodach osobowych,	2,00
	25.12.10-50	– w rodzaju używanych w autobusach i samochodach ciężarowych	1,00
	25.12.10-90	– bieżnikowane w rodzaju używanych w lotnictwie	1,00
13.	25.11.20	• opony używane nieregenerowane (niebieżnikowane)	4,00

- 1) dotyczy również substancji zubażających warstwę ozonową, stosowanych jako czynniki spieniające w izolacji,
- 2) dla pakietów jest to suma wysokości stawek opłat produktowych poszczególnych elementów, o łącznej masie do 2000 g,
- 3) dla pakietów jest to suma wysokości stawek opłat produktowych poszczególnych elementów (akumulatorów małogabarytowych i wielkogabarytowych), o łącznej masie powyżej 2000 g,
- 4) cynkowo-węglowe, alkaliczne, cynkowo-powietrzne,
- 5) litowe, litowo-jonowe,
- 6) niklowo-wodorkowe.

12. **Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych** (wg Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2001 r. – w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. Nr 69, poz. 719). – tab. 12.

Nowe klasyfikacje, podobnie jak definicje nowych pojęć, to konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian do informacji, opracowań, dokumentacji i baz danych zgromadzonych w gminach i przedsiębiorstwach. Najistotniejsza zmiana praktyczna jaka wynika z tych klasyfikacji to „zdjęcie prawnej osłony socjalnej z odpadów komunalnych” i potraktowanie tych odpadów podobnie jak pozostałych.

Szczególne znaczenia nabiera to przy naliczaniu opłat za składowanie. Zniesiony zostaje składnik opłaty za czas składowania, a odpady komunalne włączone zostają do odpadów, dla których obowiązuje opłata za składowanie odpadów z tytułu korzystania ze środowiska (**art. 272 Prawa ochrony środowiska**), wnoszonych na rachunek urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce składowania (**art. 277 Prawa ochrony środowiska**) i stanowiących przychody odpowiednich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Maksymalna stawka opłaty z tego tytułu za umieszczenie odpadów na składowisko określona została w wysokości 200 zł/tonę (**art. 290 ust. 1 pkt. 4 Prawa ochrony środowiska**) i zróżnicowana w zależności m.in. od właściwości odpadów – najniższe za odpady obojętne i nie nadające się do

odzysku, najwyższa za niebezpieczne nadające się do odzysku (np. akumulatory ołowiowe, baterie niklowo-kadmowe).

Tab. 12.. Roczne poziomy odzysku i recyklingu (w %) dla odpadów opakowaniowych w poszczególnych latach do dnia 31 grudnia 2007 roku

Poz	Rodzaj opakowania lub produktu, z którego powstał odpad	Symbol PKWiU	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
			% poziom		% poziom		% poziom		% poziom		% poziom		% poziom	
			odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	opakowania z tworzyw sztucznych	25.22, 17.40.21-50, 17.40.21-73, 17.40.21-75	-	7	-	10	-	14	-	18	-	22	-	25
2.	opakowania z aluminium, o pojemności mniejszej od 300 l	28.72.12	-	15	-	20	-	25	-	30	-	35	-	40
3.	opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminiowa	28.72.11	-	6	-	8	-	11	-	14	-	18	-	20
4.	opakowania z papieru i tektury	21.21.12, 21.21.13, 21.21.14, 21.21.15-30	-	37	-	38	-	39	-	42	-	45	-	48
5.	opakowania ze szkła gospodarczego poza ampułkami	26.13.11	-	13	-	16	-	22	-	29	-	35	-	40
6.	opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	bez względu na symbol PKWiU	-	5	-	7	-	9	-	11	-	13	-	15
7.	opakowania wielomateriałowe	bez względu na symbol PKWiU	-	5	-	8	-	12		16		20		25
8.	urządzenia klimatyzacyjne zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC)	29.23.12	15	15	20	20	25	25	30	30	45	45	50	50
9.	urządzenia chłodnicze zamrażające oraz pompy ciepła poza urządzeniami dla gospodarstw domowych zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC) ¹⁾	29.23.13	20	20	30	30	40	40	50	50	60	60	70	70
10.	chłodziarki i zamrażarki typu domowego zawierające substancje zubożające warstwę ozonową (CFC i HCFC) ¹⁾	29.71.11	15	15	20	20	25	25	30	30	40	40	50	50

Tab. 12. c.d.

Poz	Rodzaj opakowania lub produktu, z którego powstał odpad	Symb ol PKWiU	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
			% poziom		% poziom		% poziom		% poziom		% poziom		% poziom	
			odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.	odzysk	recykl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
11.	akumulatory ołowiowe (kwasowe)	31.40.21 31.40.22	wszystkie											
12.	akumulatory niklowo-kadmowe wielkogabarytowe	31.40.23	zgłosz.	zebrane	zgłosz.	zebrane	zgłosz.	zebrane	zgłosz.	zebrane	zgłosz.	zebrane	zgłosz.	zebrane
13.	akumulatory niklowo-kadmowe małogabarytowe (wraz z pakietami)	31.40.23	20	20	30	30	40	40	50	50	60	60	70	70
14.	ogniwa i baterie galwaniczne, bez ich części: - guzikowe, - baterie pierwotne - pozostałe baterie wtórne	31.40.1 z wyłączeniem 31.40.13	10	10	15	15	25	25	35	35	45	45	50	50
15.	oleje smarowe,	23.20.18, z wyłączeniem 23.20.18-01, 23.20.18-09.10	5	5 ²⁾	7	7 ²⁾	10	10 ²⁾	15	15 ²⁾	30	30 ²⁾	50	50 ²⁾
16.	oleje smarowe,	23.20.18, z wyłączeniem 23.20.18-01, 23.20.18-09.10	50	20 ³⁾	50	20 ³⁾	50	25 ³⁾		50	50	25 ³⁾	50	
17.	lampy wyładowcze	bez względu na symbol PKWiU	7	7	12	12	18	18	25	25	32	32	40	40
17.	opony nowe, używane regenerowane (bieżnikowane), używane nieregenerowane (niebieżnikowane)	25.11.11, 25.11.13-55 25.11.13-57, 25.11.14-04, 25.11.14-05 25.11.20, 25.12.10-30.00, 25.12.10-50, 25.12.10-90	25	nie dotyczy	35	nie dotyczy	50	nie dotyczy	60	nie dotyczy	70	nie dotyczy	75	nie dotyczy

- 1) dotyczy również substancji zubożających warstwę ozonową, stosowanych jako czynniki spieniające w izolacji
2) nie dotyczy ogniw cynkowo-węglowych i alkalicznych
3) dotyczy olejów przepracowanych poddanych regeneracji

Dla gmin posiadających własne składowisko odpadów komunalnych zmiany te mogą okazać się bardzo kłopotliwe organizacyjnie (szczególnie w początkowym okresie) i kosztowne co najmniej z trzech powodów:

- 1) rozpoznawania i klasyfikowania odpadów przy przyjmowaniu na składowisko,
- 2) obliczania opłat za składowanie rozpoznanych i przyjętych odpadów z tytułu:
 - a) kosztów eksploatacyjnych,
 - b) korzystania ze środowiska – odprowadzanych na rachunek urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na lokalizację składowiska
- 3) zakwalifikowanie składowiska do odpowiedniego typu (zależnego od rodzaju i właściwości składowanych na nim odpadów) oraz dostosowanie, w określonym czasie, do wymagań prawnych stawianych tego typu składowiskom.

W najkorzystniejszej sytuacji znajdują się gminy zarządzające składowiskami odpadów obojętnych (ziemi, gruzu itp.). Ponieważ podmiotem odpowiedzialnym z skutki dla zdrowia ludzi i środowiska powodowane przez odpady i ich składowanie, ponoszącym wszystkie związane z tym koszty, staje się posiadacz odpadów, należy spodziewać się wzmożonej kontroli w zakresie składu i właściwości odpadów przyjmowanych zarówno do składowania jak i do różnych procesów przetwarzania oraz idącą za tym rozbudowane taryfy opłat za składowanie odpadów lub inne procesy ich odzysku lub unieszkodliwiania pobieranych od ich wytwórców lub innych posiadaczy.

Generalny wniosek jaki wypływa z nowych zasad kwalifikowania odpadów i składowisk to – stwierdzenie, że składowanie odpadów nieprzetworzonych (np. zmieszanych komunalnych) staje się trudnym i kosztownym elementem systemu gospodarki odpadami, a inne od składowania sposoby postępowania z odpadami stają się konkurencyjne dla składowania. Taka jest przewodnia idea przepisów Unii Europejskiej i takie były generalne założenia dla zmian wprowadzonych do przepisów krajowych.

Dodatkowymi elementami gospodarki odpadami, które mają obniżyć atrakcyjność składowania odpadów nieprzetworzonych i uczynić niezbędnymi i atrakcyjniejszymi inne sposoby postępowania z odpadami mogą okazać się:

- 1) opłaty produktowe i opłaty depozytowe,
- 2) obowiązek osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych,
- 3) obowiązek osiągnięcia wymaganych poziomów redukcji odpadów ulegających biologicznemu rozkładowi (tlenowemu lub beztlenowemu z udziałem mikroorganizmów) kierowanych na składowiska ustalone przez Dyrektywę Rady 99/31/EC o składowiskach odpadów, a wkrótce także przez przygotowywane stosowne rozporządzenie.

Wszystkie te elementy w połączeniu z wcześniej omówionymi barierami stawianymi przed składowaniem wyznaczają gospodarce odpadami komunalnymi jako cel główny - ograniczenie ostatecznego składowania do niezbędnego minimum oraz wytyczają nowy kierunek działań, w którym na plan pierwszy wysuwają się

- 1) zbiórka selektywna i rozkład tlenowy lub beztlenowy z udziałem mikroorganizmów w kontrolowanych warunkach odpadów podlegającym temu rozkładowi (np. kuchennych i ogrodowych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, nie nadające się do wykorzystania jako surowce wtórne: papier, tektura, naturalne tekstylia itd.); alternatywą może być przekształcanie termiczne i rezygnacja ze zbiórki selektywnej tych odpadów,
- 2) zbiórka selektywna i recykling odpadów opakowaniowych objętych opłatami produktowymi lub opłatami depozytowymi,
- 3) odzysk i recykling odpadów poużytkowych objętych opłatami produktowymi lub opłatami depozytowymi.

4. Nowe zasady gospodarowania odpadami

4.1. Zasady ogólne

Ustawa o odpadach:

1. Zakazuje:

- 1) postępowania z odpadami w sposób sprzeczny z przepisami ustawy oraz przepisami o ochronie środowiska, o których mowa w art. 5 (*art. 8*),
- 2) mieszania odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne.

2. Nakazuje:

- 1) **podmiotowi podejmującemu działania** powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów - planowanie, projektowanie i prowadzenie tych działań w sposób (*art. 5*):
 - a) zapobiegający powstawaniu odpadów lub ograniczający ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
 - b) zapewniający zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
 - c) zapewniający zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi;
- 2) **wytwórcy odpadów** – stosowanie takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi (*art. 6*);
- 3) **posiadaczowi odpadów**:
 - a) postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami (*art. 7 ust. 1*),
 - b) poddania odpadów w pierwszej kolejności odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, do unieszkodliwienia tych odpadów w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami (*art. 7 ust. 2*);
- 4) unieszkodliwianie odpadów, których nie udało się poddać odzyskowi, w taki sposób, aby składowane były wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn technologicznych lub nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych (*art. 7 ust. 3*);
- 5) poddawanie odpadów odzyskowi lub unieszkodliwianiu - w pierwszej kolejności w miejscu ich powstawania (*art. 9 ust. 1*);
- 6) przekazywanie odpadów do najbliższych położonych miejsc, w których mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione, uwzględniając przy tym najlepszą dostępną technikę lub technologię, o której mowa w *art. 143 Prawa ochrony środowiska*, jeżeli odpady te nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione w miejscu ich powstawania (*art. 9 ust. 2*);
- 7) zbieranie odpadów w sposób selektywny (*art. 10*);
- 8) rozdzielanie odpadów niebezpiecznych w przypadku gdy uległy zmieszaniu z innymi odpadami, substancjami lub przedmiotami, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki (*art. 11 ust. 3*):
 - a) w procesie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów powstałych po rozdzieleniu nastąpi ograniczenie zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska,

- b) jest to technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione;
 - 9) ministrowi właściwemu do spraw transportu - określić, w drodze rozporządzenia:
 - a) zakresu i sposobu stosowania przepisów o transporcie materiałów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (*art. 11 ust. 5*);:
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki,
 - w związku z koniecznością ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z transportowania odpadów niebezpiecznych,
 - 10) unieszkodliwianie odpadów po uprzednim wysegregowaniu z nich odpadów nadających się do odzysku (*art. 12*),
 - 11) odzysk lub unieszkodliwianie odpadów tylko w miejscu wyznaczonym w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym w instalacjach lub urządzeniach, które spełniają określone wymagania (*art. 13 ust. 1*), z wyjątkiem (*art. 13 ust. 2*):
 - a) odzysku prowadzonego przez posiadaczy odpadów prowadzących za pomocą działań określonych jako R10 w załączniku nr 5 do **ustawy o odpadach**,
 - b) kompostowania prowadzonego przez osoby fizyczne prowadzących na potrzeby własne
 z zastrzeżeniem *art. 13 ust. 3 i 4*;
 - 10) eksploatacja instalacji oraz urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów tylko wówczas, gdy (*art. 13 ust. 5*):
 - a) nie zostaną przekroczone standardy emisyjne, określone na podstawie odrębnych przepisów,
 - b) pozostałości powstające w wyniku działalności związanej z odzyskiem lub unieszkodliwianiem będą poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane z zachowaniem wymagań określonych w **ustawie o odpadach**.
3. **Dopuszcza:**
- 1) mieszanie odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów oraz mieszanie odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne, w celu poprawy bezpieczeństwa procesów odzysku lub unieszkodliwiania odpadów powstałych po zmieszaniu, jeżeli w wyniku prowadzenia tych procesów nie nastąpi wzrost zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska (*art. 11 ust. 2*);
 - 2) spalanie pozostałości roślinnych, poza instalacjami i urządzeniami, jeżeli spalanie to nie narusza odrębnych przepisów (*art. 13 ust. 3*).
4. **Umożliwia:**
- 1) **województwie** – udzielenie, w drodze decyzji, zezwolenia na spalanie odpadów poza instalacjami lub urządzeniami, jeżeli spalanie odpadów ze względów bezpieczeństwa jest niemożliwe w instalacjach lub urządzeniach przeznaczonych do tego celu; przy czym zezwolenie to powinno określać: miejsce spalania, ilość odpadów, warunki spalania danego rodzaju odpadu oraz czas obowiązywania decyzji;
 - 2) **wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska** – wydanie decyzji o wstrzymaniu działalności polegającej na odzysku lub unieszkodliwianiu odpadów, w razie niedopełnienia przez posiadacza odpadów prowadzącego taką działalność, obowiązków, o których mowa w *art. 13 ust. 1 i 5* oraz w *art. 11*, *art. 12* i *art. 25 ust. 2 ustawy o odpadach* przy czym:
 - a) posiadacz odpadów pomimo wstrzymania prowadzonej działalności jest obowiązany do usunięcia jej skutków na własny koszt (*art. 13 ust. 6*),
 - b) postępowanie w sprawie wydania decyzji o wstrzymaniu działalności wszczynają się z urzędu (*art. 13 ust. 7*),
 - c) na wniosek posiadacza odpadów – wojewódzki inspektor ochrony środowiska może ustalić termin do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w razie nieusunięcia ich w tym terminie - wstrzymać działalność związaną z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów (*art. 13 ust. 8*),

- d) w decyzji o której mowa wyżej termin wstrzymania działalności określa się uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska jej wstrzymania;
- 3) **ministrom** właściwym do spraw gospodarki, zdrowia, rolnictwa, administracji publicznej w zakresie swoich kompetencji - określić, w drodze rozporządzeń:
- a) szczegółowy sposób postępowania z niektórymi rodzajami odpadów:
- w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się potrzebą stworzenia schematów postępowania z tymi odpadami przez ich posiadaczy (*art. 7 ust. 4*).

4.2. Zasady termicznego przekształcania odpadów

Ustawa o odpadach:

1. Nakazuje:

- 1) projektować, budować, wyposażać i użytkować spalarnie w sposób zapewniający osiągnięcie takiego poziomu termicznego przekształcania, przy którym ilość i szkodliwość dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, odpadów i innych emisji powstających wskutek termicznego przekształcania odpadów (pozostałości z termicznego przekształcania odpadów) będzie jak najmniejsza (*art. 44 ust. 2*),
- 2) **ministrowi właściwemu do spraw gospodarki** - określić w drodze rozporządzenia, :
- a) rodzaje odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzaje instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się termiczne przekształcanie tych odpadów:
- w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się zasadą wyrażoną w ust. 2, (*art. 44 ust. 5*);
- b) wymagania dotyczące prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów, z wyjątkiem odpadów medycznych i weterynaryjnych, oraz sposoby postępowania z odpadami powstałymi w wyniku termicznego przekształcania odpadów:
- w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się właściwościami odpadów (*art. 47*);
- 3) **zarządzającemu spalarnią odpadów niebezpiecznych**, przed przyjęciem odpadów do ich termicznego przekształcenia:
- a) zapoznania się z przekazywanym przez posiadacza odpadów opisem odpadów, który powinien obejmować:
- fizyczny i chemiczny skład odpadów niebezpiecznych oraz informacje niezbędne do dokonania oceny przydatności tych odpadów do procesu termicznego przekształcenia,
 - właściwości odpadów niebezpiecznych,
 - określenie substancji, z którymi te odpady nie mogą być łączone w celu ich łącznego termicznego przekształcenia,
 - niezbędne zabezpieczenia związane z postępowaniem z tymi odpadami,
- b) określenia ilości odpadów,
- c) sprawdzenia zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadu,
- d) pobrania próbek przed rozładowaniem odpadów w celu zweryfikowania zgodności składu fizycznego i chemicznego oraz właściwości odpadów z opisem, o którym mowa w pkt 1; wymóg ten nie dotyczy odpadów medycznych i weterynaryjnych,
- e) przechowywania próbek przez okres co najmniej 1 miesiąca po termicznym przekształceniu tych odpadów (*art. 45 ust. 1*);
- f) badania fizycznych i chemicznych właściwości odpadów powstałych w wyniku termicznego przekształcania odpadów, w tym w szczególności rozpuszczalnych frakcji metali ciężkich (*art. 45. ust 2*),

- g) transportu i magazynowania odpadów w postaci pylistej, powstałych w wyniku termicznego przekształcania odpadów, w zamkniętych pojemnikach (*art. 45. ust 2*),
 - h) określenia bezpiecznej trasy przejazdu odpadów powstałych w wyniku termicznego przekształcania odpadów, jeżeli odpadów tych nie udało się poddać odzyskowi lub unieszkodliwić w miejscu ich powstania (*art. 45. ust 2*),
- z wyjątkiem przypadku wytwórców odpadów niebezpiecznych, którzy termicznie przekształcają wyłącznie własne odpady w miejscu ich powstania, pod warunkiem dotrzymania wymagań określonych dla spalarni odpadów *niebezpiecznych* (*art. 45 ust. 3*);
- 4) **posiadaczowi odpadów**, który przyjmuje odpady niebezpieczne do termicznego przekształcania odpadów w instalacjach innych niż spalarnie odpadów niebezpiecznych, - przestrzeganie wymagań, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 2 (*art. 45 ust. 4*);
 - 5) **zarządzającemu spalarnią odpadów komunalnych** lub spalarnią odpadów innych niż niebezpieczne i komunalne, przed przyjęciem odpadów do ich termicznego przekształcania:
 - a) określić ilość odpadów,
 - b) sprawdzić zgodność przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadu. (*art. 46 ust. 1*);
 - 7) **posiadaczowi odpadów**, który przyjmuje odpady inne niż niebezpieczne do termicznego przekształcania odpadów w innych instalacjach niż spalarnie odpadów lub w urządzeniach - przestrzegać wymagania, o których mowa w art. 46 ust. 1 (*art. 46 ust. 2*);
 - 8) **kierownikom spalarni odpadów niebezpiecznych** – posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami (*art. 49. ust. 1*);
 - 9) **ministrowi** właściwemu do spraw środowiska – określić w drodze rozporządzenia:
 - a) tryb powoływania komisji egzaminacyjnej oraz jej skład,
 - b) zakres świadomości podlegających sprawdzeniu,
 - c) tryb przeprowadzania egzaminu,
 - d) wysokość opłat związanych z przeprowadzeniem egzaminu i wydaniem świadectwa stwierdzającego kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami oraz sposób ich uiszczenia,
 - e) wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej,
 - f) wzór świadectwa stwierdzającego kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami
- kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowego unieszkodliwiania odpadów oraz potrzebami ochrony środowiska

2. Dopuszcza:

- 1) termiczne przekształcanie odpadów w spalarniach odpadów niebezpiecznych, spalarniach odpadów komunalnych oraz spalarniach odpadów innych niż niebezpieczne i komunalne, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 (*art. 44 ust. 1*),
- 2) termiczne przekształcanie odpadów niebezpiecznych w spalarniach odpadów innych niż niebezpieczne i komunalne lub w innych instalacjach, pod warunkiem przestrzegania wymagań przewidzianych dla spalarni odpadów niebezpiecznych, z zastrzeżeniem art. 42 ust. 3 (*art. 44 ust. 3*);
- 3) termiczne przekształcanie odpadów innych niż niebezpieczne w innych instalacjach niż spalarnie odpadów lub w urządzeniach (*art. 44 ust. 4*).

3. Umożliwia:

- 1) **wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska** - wydać decyzję o wstrzymaniu działalności w zakresie termicznego przekształcania odpadów w razie niedopełnienia przez zarządzającego spalarnią odpadów (*art. 48 ust. 1*) lub posiadacza odpadów, który przyjmuje odpady do termicznego przekształcania w instalacjach i urządzeniach (*art. 48 ust. 5*), obowiązków, o których mowa w art. 44÷46, oraz:

- a) ustalić termin usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości - na wniosek zarządzającego spalarnią odpadów (*art. 48 ust. 2*),
- b) wstrzymać działalność w zakresie termicznego przekształcania odpadów w razie nieusunięcia ich w tym terminie - (*art. 48 ust. 2*),
- c) określić w decyzji termin wstrzymania działalności, uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska jej zakończenia (*art. 48 ust. 3*),
przy czym postępowanie w sprawie wydania decyzji o wstrzymaniu działalności wszczyną się z urzędu (*art. 48 ust. 4*).

4.3. Zasady składowania i magazynowania odpadów

Ustawa o odpadach:

1. Zakazuje:

- 1) składowania odpadów:
 - a) występujących w postaci ciekłej, w tym odpadów zawierających wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów,
 - b) o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwopalnych lub łatwopalnych,
 - c) medycznych i weterynaryjnych,
 - d) powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na środowisko jest nieznane,
 - e) opon i ich części, z wyłączeniem opon rowerowych i opon o średnicy zewnętrznej większej niż 1400 mm,
 - f) w śródlądowych wodach powierzchniowych i podziemnych,
 - g) w polskich obszarach morskich,
 - h) w przypadkach określonych w przepisach odrębnych (*art. 55 ust. 1*);
- 2) rozcieńczania lub sporządzania mieszanin odpadów ze sobą lub z innymi substancjami lub przedmiotami w celu spełnienia kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania na składowisku odpadów (*art. 55 ust. 2*);
- 3) składować odpady inne niż niebezpieczne na składowisku odpadów niebezpiecznych (*art. 57*).

2. Nakazuje:

- 1) **ministrowi** właściwemu do spraw środowiska - określić, w drodze rozporządzenia:
 - a) szczegółowe wymagania dotyczące lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów,
 - uwzględniając zjawiska przyrodnicze i uwarunkowania geologiczne oraz systemy kontroli (*art. 50 ust. 2*);
 - b) zakres, czas, sposób oraz warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów:
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia,
 - kierując się zależnościami między możliwością występowania zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska a lokalizacją i technicznymi parametrami składowiska odpadów (*art. 60*),
- 2) składować odpady w sposób selektywny (*art. 55 ust. 4*),
- 3) przed umieszczeniem na składowisku poddać odpady procesowi przekształcania fizycznego, chemicznego lub biologicznego oraz segregacji, w celu ograniczenia zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska lub też ograniczenia ilości lub objętości składowanych odpadów (*art. 56 ust. 1*); nakaz ten nie dotyczy odpadów obojętnych oraz odpadów, w stosunku do których proces przekształcania fizycznego, chemicznego lub biologicznego nie spowoduje ograniczenia zagrożenia dla życia i

zdrowia ludzi lub dla środowiska ani ograniczenia ilości lub objętości składowanych odpadów (art. 56 ust.2);

- 4) **wytwórcy odpadów niebezpiecznych** - uzyskać zezwolenie starosty na składowanie odpadów niebezpiecznych na wydzielonych częściach innych składowisk odpadów, wydawane w drodze decyzji, po uzgodnieniu z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta, a w obszarze pasa nadbrzeżnego oraz morskich portów i przystani również z dyrektorem urzędu morskiego; wymóg uzgodnienia z prezydentem miasta nie dotyczy prezydenta miasta na prawach powiatu (art. 57 ust. 3);
- 5) **wytwórcy odpadów niebezpiecznych** - dołączyć do wniosku o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 3, oświadczenie zarządzającego składowiskiem odpadów o możliwości składowania odpadów niebezpiecznych zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 52 oraz jego zgodę na składowanie tych odpadów (art. 57 ust. 4);
- 6) na składowiskach odpadów obojętnych składować tylko odpady obojętne (art. 58);
- 7) uwzględniać w cenie za przyjęcie odpadów do składowania na składowisko odpadów w szczególności koszty budowy, eksploatacji, zamknięcia, rekultywacji, monitorowania i nadzorowania składowiska odpadów (art. 61).

3. Dopuszcza:

- 1) składowanie określonych rodzajów odpadów w sposób nieselektywny (mieszanie), jeżeli w wyniku takiego składowania nie nastąpi zwiększenie negatywnego oddziaływanie tych odpadów na środowisko (art. 55 ust. 4);
- 2) składowanie stałych odpadów niebezpiecznych na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne, jeżeli po procesie przekształcenia nie wchodzi w reakcje z innymi odpadami, z wyjątkiem składowisk odpadów obojętnych, jeżeli odcieki z tych odpadów spełniają kryteria przewidziane dla dopuszczenia odpadów innych niż niebezpieczne do składowania na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne (art. 57 ust. 2);
- 3) magazynowane odpadów:
 - a) przeznaczonych do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat (art. 63 ust. 3),
 - b) przeznaczonych do składowania jedynie w celu zebrania odpowiedniej ilości tych odpadów do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku (art. 63 ust. 4), przy czym:
 - magazynowanie odpadów może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny (art. 63 ust. 1),
 - miejsce magazynowania odpadów nie wymaga wyznaczenia w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym (art. 63 ust. 2),
 - okresy magazynowania odpadów liczone są łącznie dla wszystkich kolejnych posiadaczy tych odpadów (art. 63 ust. 5).

3. Umożliwia:

- 1) **ministrowi właściwemu do spraw gospodarki** – określić w drodze rozporządzenia:
 - a) kryteria dopuszczenia odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (art. 55 ust. 3):
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się właściwościami odpadów
 - b) rodzaje odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (art. 45 ust. 5):
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się właściwościami odpadów.

4.4. Zasady szczególne

Ustawa o odpadach:

1. Zakazuje:

- 1) odzysku PCB (*art. 38. ust. 1*);
- 2) spalania PCB na statkach (*art. 38 ust. 6*);
- 3) mieszania olejów odpadowych z innymi odpadami niebezpiecznymi, w tym zawierającymi PCB, w czasie ich zbierania lub magazynowania, jeżeli poziom określonych substancji przekracza dopuszczalne wartości (*art. 39. ust. 5*);
- 4) zrzutu olejów odpadowych do wód, do gleby lub do ziemi (*art. 39 ust. 6*);
- 5) unieszkodliwianie odpadów pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów w sposób polegający na lokowaniu (zatapianiu) na dnie mórz (*art. 40 ust. 1*),
- 6) poddawać odzyskowi określone rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych (*art. 42 ust. 1*);
- 7) stosowania komunalnych osadów ściekowych (*art. 43 ust. 6*):
 - a) na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody,
 - b) na wewnętrznych terenach ochrony pośredniej stref ochronnych ujęć wody,
 - c) w pasie gruntu o szerokości 50 m bezpośrednio przylegającego do brzegów jezior i ścieków,
 - d) na terenach zalewowych, czasowo podtopionych i bagiennych,
 - e) na terenach czasowo zamrzniętych i pokrytych śniegiem,
 - f) na gruntach o dużej przepuszczalności, stanowiących w szczególności piaski luźne i słabogliniaste oraz piaski gliniaste lekkie, jeżeli poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 1,5 m poniżej powierzchni gruntu,
 - g) na gruntach rolnych o spadku przekraczającym 10%,
 - h) na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych,
 - i) na terenach objętych pozostałymi formami ochrony przyrody nie wymienionymi w pkt 1, jeżeli osady ściekowe zostały wytworzone poza tymi terenami,
 - j) na terenach położonych w odległości mniejszej niż 100 m od ujęcia wody, domu mieszkalnego lub zakładu produkcji żywności,
 - k) na gruntach, na których rosną rośliny sadownicze i warzywa, z wyjątkiem drzew owocowych,
 - l) na gruntach przeznaczonych pod uprawę roślin jagodowych i warzyw, których części jadalne bezpośrednio stykają się z ziemią i są spożywane w stanie surowym - w ciągu 18 miesięcy poprzedzających zbiory i w czasie zbiorów,
 - m) na gruntach wykorzystywanych na pastwiska i łąki,
 - n) na gruntach wykorzystywanych do upraw pod osłonami.

2. Nakazuje:

- 1) poddawać odzyskowi lub unieszkodliwianiu odpady zawierające PCB tylko po usunięciu z tych odpadów PCB, przy czym jeżeli usunięcie PCB z odpadów jest niemożliwe, do unieszkodliwienia odpadu zawierającego PCB stosuje się przepisy dotyczące unieszkodliwiania PCB (*art. 38 ust 2 i 3*);
- 2) unieszkodliwiać PCB przez spalanie w spalarniach odpadów niebezpiecznych (*art. 38 ust. 4*);
- 3) **posiadaczowi odpadów** prowadzącemu działania w celu unieszkodliwienia PCB - zamieścić w karcie ewidencji odpadów informacje o zawartości PCB w odpadzie (*art. 38 ust. 7*),
- 4) poddawać oleje odpadowe w pierwszej kolejności odzyskowi poprzez regenerację, rozumianą jako każdy proces, w którym oleje bazowe mogą być produkowane przez rafinowanie olejów odpadowych, a w szczególności przez usunięcie zanieczyszczeń, produktów utleniania i dodatków zawartych w tych olejach (*art. 39 ust. 1*), przy czym,

- jeżeli regeneracja olejów odpadowych jest niemożliwa ze względu na stopień ich zanieczyszczenia, określony w odrębnych przepisach, oleje te powinny być spalane z odzyskiem energii (*art. 39 ust. 2*);
- 5) **posiadaczowi odpadów** w postaci olejów odpadowych, powstałych w wyniku prowadzonej przez niego działalności gospodarczej - przekazać te odpady podmiotowi, gwarantującemu zgodne z prawem ich zagospodarowanie, jeżeli nie jest w stanie we własnym zakresie wykonać obowiązków określonych w art. 39 ust. 1 albo ust. 2 (*art. 39 ust. 4*);
 - 6) **posiadaczowi odpadów** pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów, ubiegającemu się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania tych odpadów poprzez ich składowanie - podać we wniosku o to zezwolenie, następujące informacje dotyczące (*art. 40 ust. 2*):
 - a) właściwości fizycznych łącznie z określeniem postaci (stała, szlam, płynna lub gazowa), chemicznych, biochemicznych i biologicznych odpadów,
 - b) toksyczności, trwałości fizycznej, chemicznej i biologicznej odpadów,
 - c) akumulowania i biotransformacji składników odpadów w organizmach żywych lub osadach,
 - d) podatności odpadów na zmiany fizyczne, chemiczne i biochemiczne oraz wzajemnego oddziaływania w danym środowisku z innymi substancjami organicznymi i nieorganicznymi,
 - e) położenia geograficznego składowiska odpadów wraz z charakterystyką przyległych obszarów,
 - f) sposobu opakowania oraz stosowanych sposobów ograniczania rozprzestrzeniania się odpadów,
 - g) środków ostrożności podjętych w celu uniknięcia zanieczyszczenia środowiska;
 - 7) unieszkodliwiać odpady w postaci baterii lub akumulatorów, oddzielnie od innych rodzajów odpadów (*art. 41 ust. 1*),
 - 8) **posiadaczowi odpadów** pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów:
 - a) prowadzić monitoring miejsc magazynowania tych odpadów (*art. 40 ust. 3*),
 - b) dodatkowo zamieścić w zbiorczym zestawieniu danych, o którym mowa w art. 37 ust. 1, informację o ilości siarczanów lub chlorków w odpadach przypadających na tonę wyprodukowanego dwutlenku tytanu (*art. 40 ust. 6*),
 - 9) **ministrowi** właściwemu do spraw środowiska - określić, w drodze rozporządzenia (*art. 40 ust. 7 i ust. 8*):
 - a) odpady pochodzące z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów, które nie mogą być unieszkodliwiane przez ich składowanie, oraz dopuszczalne ilości odpadów wytwarzanych w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego dwutlenku tytanu:
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki,
 - kierując się przy tym właściwościami odpadów oraz ich oddziaływaniem na środowisko w trakcie długotrwałego składowania (*art. 40 ust. 7*),
 - b) zakres, obowiązkowe i dodatkowe badania wpływu odpadów na jakość wód, sposobu, metody referencyjnych badań i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów oraz miejsc magazynowania odpadów pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów:
 - kierując się właściwościami odpadów oraz ich oddziaływaniem na środowisko w trakcie długotrwałego składowania (*art. 40 ust. 8*),
 - 10) **posiadaczowi odpadów** w postaci baterii lub akumulatorów zawierających (*art. 41 ust. 4*) powyżej 0,0005% wagowo rtęci, lub powyżej 0,025% wagowo kadmu, lub powyżej 0,4% wagowo ołowiu:

- a) zbiórkę selektywną, umożliwiającą późniejszy odzysk lub unieszkodliwienie tych odpadów – jeżeli odpady te powstały w wyniku prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (*art. 41 ust. 2*),
 - b) zwracać te odpady do punktów ich zbiórki lub wrzucać do pojemników przeznaczonych na te odpady – jeżeli posiadacz jest osobą fizyczną niebędącą przedsiębiorcą lub jednostką organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą (*art. 41 ust. 3*);
- 11) **ministrowi** właściwemu do spraw zdrowia - określić, w drodze rozporządzenia:
- a) rodzaje odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane (*art. 42 ust. 2*):
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się zagrożeniami stwarzanymi przez powstające odpady,
 - b) dopuszczalne sposoby i warunki unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych (*art. 42 ust. 3*),
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska,
 - kierując się zagrożeniami stwarzanymi przez powstające odpady;
- 12) **wytwórcy komunalnych osadów ściekowych** - przekazać właścicielowi, dzierżawcy lub innej osobie władającej nieruchomością, na której komunalne osady ściekowe mają być stosowane, wyniki badań oraz informacje o dawkach tego osadu, które można stosować na poszczególnych gruntach (*art. 43 ust. 4*), przy czym właściciel, dzierżawca lub inna osoba władająca nieruchomością, na której komunalne osady ściekowe mają zostać zastosowane w ww celach, jest zwolniona z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub obowiązku rejestracji, o którym mowa w art. 33 ust. 5 oraz prowadzenia ewidencji tych odpadów (*art. 43 ust. 5*).

3. **Dopuszcza:**

- 1) procesy D8, D9, D12 i D15, wymienione w załączniku nr 6 do *ustawy o odpadach*, jako metody unieszkodliwiania PCB, przy zastosowaniu techniki gwarantującej bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi jego unieszkodliwienie (*art. 38 ust. 5*);
- 2) unieszkodliwianie olejów odpadowych, jeżeli regeneracja lub ich spalanie z odzyskiem energii są niemożliwe (*art. 39 ust. 3*);
- 3) stosowanie osadów ściekowych:
 - a) w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczane do produkcji pasz
 - b) do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne,
 - c) do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - d) do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
 - e) do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz (*art. 43. ust. 1*), jeżeli osady te:
 - a) są ustabilizowane oraz przygotowane odpowiednio do celu i sposobu ich stosowania, w szczególności przez poddanie ich obróbce biologicznej, chemicznej, termicznej lub innemu procesowi, który obniża podatność komunalnego osadu ściekowego na zagniwanie i eliminuje zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi (*art. 43 ust. 2*),
 - b) oraz grunty, na których mają one być stosowane, poddane zostały badaniom przez wytwórcę komunalnych osadów ściekowych (*art. 43. ust 3*).

4. **Umożliwia:**

- 1) **ministrowi** właściwemu do spraw środowiska

- a) wprowadzenie, drodze rozporządzenia, obowiązku stosowania polskiej normy, określającej wymagania dla olejów odpadowych z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i technologicznych dla procesów odzysku lub unieszkodliwiania olejów odpadowych (*art. 39 ust. 7*),
 - b) określić, w drodze rozporządzenia, warunki, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu komunalnych osadów ściekowych na cele, o których mowa w ust. 1, w tym dawki tych osadów, które można stosować na gruntach, a także zakres, częstotliwość i metody referencyjne badań komunalnych osadów ściekowych i gruntów, na których osady te mają być stosowane (*art. 43 ust. 7*):
 - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa,
 - kierując się zasadami ochrony środowiska oraz ochrony gruntów rolnych;
- 2) **województwie** zobowiązać posiadacza odpadów, w drodze decyzji, do prowadzenia dodatkowych badań wpływu odpadów pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów na jakość wód oraz zwiększyć częstotliwość prowadzenia wszystkich badań (*art. 40 ust. 4*), przy czym postępowanie w sprawie wydania takiej decyzji wszczyna się z urzędu (*art. 40 ust. 5*),

5. Nowe obowiązki gminy

5.1. Nowe obowiązki gmin w znowelizowanej ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Zachowując dotychczasowe obowiązki praktycznie bez zmian¹² ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej **ustawa porządkowa**) nakłada na gminy nowe obowiązki dotyczące:

- 1) **budowy**, utrzymania i eksploatacji, własnych lub wspólnych z innymi gminami stacji zlewnych, w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty (*art. 3 ust. 2 pkt. 2b*);
- 2) **organizowania**¹³ selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku oraz współdziałania z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami (*art. 3 ust. pkt 6*);
- 3) **prowadzenia ewidencji** (*art. 3 ust. 3*):
 - a) zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej (*pkt. 1*),
 - b) przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej (*pkt. 2*);
- 4) **ustalenia**, po zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego, w drodze uchwały rady gminy:
 - a) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących (*art. 4 pkt.1*):
 - prowadzenie we wskazanym zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
 - uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego,
 - mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi,

¹² w niektórych przypadkach zmiany mają charakter wyłącznie redakcyjny i porządkowy, dostosowujący ustawę porządkową do innych ustaw;

¹³ dotychczas gmina miała tworzyć warunki do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów;

- b) wymagań dotyczących utrzymywania urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym¹⁴ (art. 4 pkt.2),
 - c) częstotliwości i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego (art. 4 pkt.3);
- 5) **nadzoru** nad realizacją obowiązków właścicieli nieruchomości, kierowników budów i zarządu dróg przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, przy czym wykonanie tych obowiązków podlega egzekucji administracyjnej (art. 5 ust 6);
 - 6) **przejęcia** w trybie wykonania zastępczego obowiązków właścicieli nieruchomości w przypadku, gdy nie udokumentują oni korzystania z usług zakładu będącego gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcy posiadającego odpowiednie zezwolenie (art. 6 ust. 3).

Obowiązki wymienione w pkt. 1, 3 i 4c są wynikiem podjęcia przez ustawodawcę decyzji, że nieczystości ciekłe mają być przedmiotem **ustawy porządkowej**¹⁵. W konsekwencji w ustawie podano definicje nowych pojęć (patrz rozdz. 2) oraz zobowiązano:

- 1) **ministra właściwego do spraw transportu** – do określenia, w drodze rozporządzenia, wymagań dla pojazdów asenizacyjnych - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska oraz z uwzględnieniem (art. 2 ust. 2):
 - a) bezpieczeństwo i zdrowie osób korzystających i obsługujących pojazdy asenizacyjne,
 - b) wymagań ochrony środowiska i bezpieczeństwa ruchu drogowego
- 2) **ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i budownictwa** – do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków dla wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska oraz z uwzględnieniem (art. 2 ust. 4):
 - a) bezpieczeństwa i zdrowia osób obsługujących stacje zlewne,
 - b) ochrony wyposażenia technicznego stacji zlewnych,
 - c) wpływu mieszaniny nieczystości ciekłych na mechaniczno-biologiczne procesy oczyszczania,
 - d) ochrony wód przed zanieczyszczeniem.

Wymienione regulacje prawne początkują długo oczekiwany proces porządkowania gospodarki ściekami powstającymi na terenie nieruchomości nie mających podłączenia do sieci kanalizacyjnej. Obecny stan tej gospodarki budzi wiele kontrowersji, sporów i protestów na styku właściciel nieruchomości - przedsiębiorca świadczący usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych – zarządca punktu zlewnego (stacji zlewnej) - inspektor ochrony środowiska i/lub inspektor sanitarny różnego szczebla.

Kluczowe elementy tych sporów to:

- 1) niewspółmiernie wysokie opłaty w porównaniu z opłatami za odprowadzanie ścieków komunalnych w sieci kanalizacyjnej (od kilku do kilkunastu razy wyższe) oraz brak jasnych zasad ich naliczania,
- 2) minimalny standard jakości usług oraz wymagania techniczne i sanitarne dla urządzeń (zbiorników bezodpływowych, pojazdów asenizacyjnych itd.) i instalacji (stacje zlewne, przydomowe oczyszczalnie ścieków itd.),
- 3) zakres i podział obowiązków pomiędzy zainteresowanymi podmiotami (uczestnikami gospodarki nieczystościami ciekłymi), itd.

W świetle zaproponowanych rozwiązań prawnych kolejne kroki ich wdrażania należą do:

¹⁴ w obecnie obowiązującej ustawie wymagania dotyczą tylko rodzaju tych urządzeń i ich rozmieszczenia;

¹⁵ merytorycznie nieczystości ciekłe powinny stanowić przedmiot ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków,

- 1) **ministra** właściwego do spraw transportu oraz ministra do spraw rozwoju regionalnego i budownictwa – w zakresie dotyczącym przygotowania i wprowadzenia w życie stosownych przepisów wykonawczych,
- 2) **gmin** w zakresie dotyczącym:
 - a) sporządzenia ewidencji nieruchomości nie mających podłączenia do sieci kanalizacyjnej oraz wszystkich urządzeń i instalacji stosowanych do gospodarowania nieczystościami ciekłymi,
 - b) sporządzenia planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
 - c) przygotowania gminnego planu gospodarki odpadami, w tym nieczystościami ciekłymi,
 - d) budowy (rozbudowy) sieci kanalizacyjnej i/lub budowy, utrzymania i eksploatacji własnej lub wspólnej z innymi gminami stacji zlewnej w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
 - e) określenia częstotliwości i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
 - f) określenia górnych stawek opłat;
- 3) **właścicieli nieruchomości** - w zakresie dotyczącym podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej lub wyposażenie w zbiornik bezodpływowy lub w przydomową oczyszczalnię – stosownie do wymagań przepisów prawnych oraz ustaleń planu rozwoju sieci kanalizacyjnej i planu gospodarki odpadami,
- 4) **gmin** – w zakresie dotyczącym określenia obszaru i warunków udzielenia zezwoleń na świadczenie usług w zakresie opróżniania, transportu i odbioru (stacje zlewne) nieczystości ciekłych,
- 5) **przedsiębiorców** – w zakresie dotyczącym składanie wniosków o udzielenie zezwolenia,
- 6) **gmin** – w zakresie:
 - a) udzielenie zezwoleń,
 - b) monitorowanie realizacji planów rozwoju sieci kanalizacyjnej i gospodarki odpadami i sporządzania okresowych sprawozdań,
 - c) aktualizacji i wprowadzania ewentualnych zmian do planu rozwoju sieci kanalizacyjnej i gminnego planu gospodarki odpadami.

Oczywistym jest, że etapy 2 i 3 realizowane będą w różnym zakresie w zależności od aktualnego stanu gospodarki nieczystościami ciekłymi w gminie.

Dotychczasowy obowiązek tworzenia warunków do selektywnej zbiórki, segregacji i składowania odpadów przydatnych do wykorzystania zastąpiono (*pkt. 2*) bardziej stanowczym obowiązkiem organizowania selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku. W tej sytuacji „przychylność” gminy dla tego rodzaju działań czy „ogłądanie się” na przedsiębiorców świadczących usługi zbiórki i transportu odpadów nie wystarczy. To gmina a nie przedsiębiorca organizuje, a więc także planuje, programuje, wdraża lub nadzoruje wdrożenie, finansuje, sprawozdaje i odpowiada przez organami wyższego szczebla. Gmina może zlecić swojej jednostce organizacyjnej lub innym przedsiębiorcom wykonanie niektórych z tych obowiązków, nie może jednak zlecić swojej prawnej odpowiedzialności.

Doświadczenia praktyczne pokazują, że skuteczność działań w tej kwestii związana jest z środkami finansowymi. Są środki na finansowanie zbiórki selektywnej – są wyniki. Nie wiedzieć dlaczego utarło się w Polsce przekonanie, że sprzedaż zebranych selektywnie surowców wtórnych w pełni zrekompensuje poniesione koszty i dla uzyskania szybkich efektów forsuje się bezpłatny udział mieszkańców w takiej zbiórce, zapominając że koszty jednostkowe tej działalności należą do najwyższych.

Na uwagę zasługuje zobowiązanie wójtów, burmistrzów lub prezydentów miasta do prowadzenia nadzoru nad realizacją obowiązków właścicieli nieruchomości, kierowników budów i zarządu dróg i ustanowienie formy egzekucji administracyjnej. Wzmacnia to instrumenty

restrykcyjne ustawy porządkowej, uważane dotychczas za najłagodniejszą jej część. Praktyka pokaże skuteczność tego instrumentu.

5.2. Nowe obowiązki gminy w *ustawie o odpadach*

Art. 14 *ustawy o odpadach* wprowadza obowiązek gminy dotyczący opracowania i przyjęcia gminnego planu gospodarki odpadami. Artykuły 14÷16 określają cel, zakres, przedmiot i tryb przyjmowania tych planów. W świetle tych przepisów plany gospodarki odpadami opracowywane są na szczeblu kraju, województwa, powiatu i gminy, w celu:

- 1) realizowania polityki ekologicznej państwa (*art. 15*) w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami;
- 2) stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwienia odpadów spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.

Przedmiotem planów stają się **wszystkie rodzaje odpadów** powstające na terenie danej jednostki administracyjnej (np. gminy) oraz przywożone na jej teren, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, wraki samochodowe, opony oraz odpady niebezpieczne, w tym odpady medyczne i weterynaryjne, baterie i akumulatory.

Zakres krajowych, wojewódzkich, powiatowych lub gminnych planów gospodarki odpadami obejmuje:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami,
- 2) prognozowane zmiany,
- 3) działania zmierzające do poprawy sytuacji,
- 4) instrumenty finansowe służące do realizacji zamierzonych celów
- 5) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów
oraz w szczególności:
- 6) rodzaj, ilość i źródło pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwienia,
- 7) rozmieszczenie istniejących instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wraz z wykazem podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie,
- 8) działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich uciążliwości oraz prawidłowego postępowania z nimi, w tym zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska,
- 9) projektowany system gospodarowania odpadami,
oraz **dodatkowo w gminnym planie gospodarki odpadami:**
- 10) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć,
- 11) harmonogram uruchomienia środków finansowych i ich źródła.

Krajowy plan gospodarki odpadami może określać przedsięwzięcia priorytetowe o charakterze ponadwojewódzkim, niezbędne do utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do unieszkodliwiania odpadów. Zasady oraz sposób finansowania tych przedsięwzięć ma określić Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Projekty planów gospodarki odpadami (*art. 14*):

- 1) opracowują:
 - a) krajowy – minister właściwy do spraw środowiska,
 - b) wojewódzki – zarząd województwa,
 - c) powiatowy - zarząd powiatu,
 - d) gminny – zarząd gminy;
- 2) opiniują (w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania projektu, przy czym nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną):

- a) krajowy – zarządy województw,
 - b) wojewódzki – minister właściwy do spraw środowiska, zarządy powiatów i gmin z terenu województwa,
 - c) powiatowy – zarząd województwa i zarządy gmin z terenu powiatu,
 - d) gminny – zarząd województwa oraz zarząd powiatu;
- 3) uchwalają:
- a) krajowy – Rada Ministrów,
 - b) wojewódzki – sejmik województwa,
 - c) powiatowy - rada powiatu,
 - d) gminny – rada gminy.

Ponadto ustawa o odpadach zobowiązuje wykonawców projektu planu do:

- 1) podawani ich do publicznej wiadomości na zasadach określonych w przepisach ***Prawa ochrony środowiska***,
- 2) opracowania co dwa lata sprawozdania z realizacji planu:
 - a) krajowego – Minister właściwy do spraw środowiska - Radzie Ministrów,
 - b) wojewódzkiego – zarząd województwa - sejmikowi województwa,
 - c) powiatowego – zarząd powiatu - radzie powiatu,
 - d) gminnego – zarząd gminy - radzie gminy;
- 3) aktualizowane planu nie rzadziej niż co 4 lata.

oraz określa następujące przypadki szczególne:

- 1) w miastach, w których funkcje organów powiatu sprawują organy gminy, plan gospodarki odpadami obejmuje zadania planu powiatowego i gminnego i jest opiniowany przez zarząd województwa;
- 2) gminy, będące członkami związków międzygminnych, mogą opracować jeden wspólny plan gospodarki odpadami, obejmujący zadania gminnego planu gospodarki odpadami. Plan ten jest uchwalany przez rady poszczególnych gmin po zaopiniowaniu jego projektu przez zarządy powiatów i województw, na których terenie położone są gminy;
- 3) powiaty, będące członkami związków powiatów, mogą opracować jeden wspólny plan gospodarki odpadami, obejmujący zadania powiatowego planu gospodarki odpadami. Plan ten uchwalany jest przez rady poszczególnych powiatów po zaopiniowaniu jego projektu przez zarządy województw na terenie których położone są powiaty oraz zarządy gmin z terenu tych powiatów;
- 4) wojewódzki, powiatowy i gminny plan gospodarki odpadami stanowi część odpowiedniego programu ochrony środowiska i jest tworzony w trybie i na zasadach określonych w przepisach ochrony środowiska z zastrzeżeniem przypadków omówionych w pkt. 3÷5. Przepisy te określają w szczególności zasady dostępu społeczeństwa do informacji dotyczących m.in. planów gospodarki odpadami (***art. 19÷24 Prawa ochrony środowiska***), państwowego monitoringu wytwarzania i gospodarowania odpadami (***art. 26 ust. 1. pkt 8***), rozpowszechniania informacji o środowisku i udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska oraz postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć;

Art. 16 umożliwia realizowanie z udziałem środków z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej tych przedsięwzięć związanych z unieszkodliwianiem odpadów, które zostały ujęte w planie gospodarki odpadami.

Obowiązek opracowania w planach systemu monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów powoduje, w połączeniu z powszechnym dostępem społeczeństwa do informacji (***Prawo ochrony środowiska***) oraz do procesu tworzenia planów gospodarki odpadami komunalnymi, konieczność prowadzenia jasnego i rzetelnego rachunku kosztów oraz gromadzenia informacji

niezbędnych do udokumentowania rzeczywistych efektów i skutków realizowania planu – czytelnego dla społeczeństwa systemu monitorowania.

6. Obowiązki i uprawnienia posiadacza odpadów

Zgodnie z podaną wcześniej definicją **posiadacz odpadów** to ich wytwórca, a także inna osoba fizyczna lub osoba prawna lub jednostka organizacyjna; władający powierzchnią ziemi (nieruchomością), na której znajdują się odpady jest ich posiadaczem.

6.1. Obowiązki i uprawnienia wytwórcy odpadów

Ustawa o odpadach:

1. Nakazuje wytwórcy:

- 1) odpadów innych niż komunalne prowadzącemu instalację (*art. 17 ust. 1*), na której prowadzenie nie jest wymagane pozwolenie zintegrowane (*art. 17 ust. 4*):
 - a) uzyskać pozwolenie na wytwarzanie odpadów, jeżeli wytwarza powyżej 1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tysięcy ton rocznie odpadów innych niż niebezpieczne,
 - b) uzyskać decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli wytwarza do 1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie,
 - c) przedłożyć informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli wytwarza od 5 do 5 tysięcy ton rocznie odpadów innych niż niebezpieczne;
- 2) odpadów innych niż komunalne nieprowadzącemu instalację (*art. 17 ust 2*):
 - a) uzyskać decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości powyżej 100 kg rocznie,
 - b) przedłożyć informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 100 kg rocznie albo powyżej 5 ton rocznie odpadów innych niż niebezpieczne;
- 3) odpadów innych niż komunalne - uwzględnić we wniosku o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi odpowiednio wymagania przewidziane dla wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu odpadów (*art. 31 ust. 2*).
- 4) komunalnych osadów ściekowych - sporządzić na formularzu zbiorcze zestawienie danych zawierające następujące informacje (*art. 37 ust. 2*):
 - a) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby wytwórcy komunalnych osadów ściekowych,
 - b) ilość komunalnego osadu ściekowego wytworzonego oraz dostarczonego do stosowania,
 - c) skład i właściwości komunalnych osadów ściekowych,
 - d) rodzaj przeprowadzonej obróbki,
 - e) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby stosujących komunalne osady ściekowe, wytworzone przez wskazanego w pkt 1 wytwórcę tych osadów,
 - f) miejsca stosowania tych osadów;
- 5) komunalnych osadów ściekowych - przekazać zbiorcze zestawienia danych, marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy (*art. 37 ust. 3*).

6.2. Obowiązki i uprawnienia posiadaczy odpadów

1. Nakazuje posiadaczowi odpadów:

- 1) prowadzącemu działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów – uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności (*art. 26 ust.1*), jeżeli:
 - a) nie posiada pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi (*art. 31 ust. 1*),
 - b) jest osobą fizyczną lub jednostką organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą i nie prowadzi działalności w zakresie wykorzystywania odpadów na własne potrzeby (*art. 33 ust. 2*),
- 2) prowadzącemu działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów – uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności (*art. 28. ust. 1*), chyba że prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz zbierania lub transportu odpadów (*art. 32 ust. 1*) i pod warunkiem dodatkowego uwzględnienia we wniosku, o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wymagań przewidzianych dla wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów (*art. 32 ust. 2*);
- 3) usunąć skutki prowadzonej działalności na własny koszt pomimo jej wstrzymania (*art. 30 ust. 5*),
- 4) zwolnionemu z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów - zgłosić do rejestru prowadzonego przez starostę właściwego ze względu na miejsce prowadzenia zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, a w przypadku transportu odpadów - przez starostę właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów (*art. 33 ust. 5*);
- 5) prowadzić ich ilościową i jakościową ewidencję zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych z wyjątkiem osób fizycznych i jednostek organizacyjnych niebędących przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby (*art. 36 ust. 2*); ewidencja ta w przypadku posiadacza odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów powinna obejmować sposoby gospodarowania odpadami a także dane o ich pochodzeniu i miejscu przeznaczenia (*art. 36 ust. 1*);
- 6) prowadzącemu działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów - prowadzić ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów (*art. 36 ust. 5*);
- 7) przejmującemu odpady od innego posiadacza - potwierdzić przejęcie odpadu na karcie przekazania odpadu, wypełnionej przez posiadacza, który przekazuje ten odpad (*art. 36 ust. 7*).
- 8) przechowywać dokumenty sporządzone na potrzeby ewidencji przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym sporządzono te dokumenty (*art. 36 ust. 10*); zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany do przechowywania zbiorczych zestawień danych do czasu zakończenia rekultywacji składowiska odpadów i przekazania ich następnemu właścicielowi lub zarządcy nieruchomości (*art. 37 ust. 4*);
- 9) przedstawić dokumenty ewidencji odpadów na żądanie organów przeprowadzających kontrolę (*art. 36 ust. 11*);
- 10) prowadzącemu ewidencję odpadów - sporządzić na formularzu zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, z zastrzeżeniem ust. Zbiorcze zestawienie danych powinno zawierać następujące informacje: imię i nazwisko, adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów (*art. 37 ust. 1*);

- 11) w postaci komunalnych osadów ściekowych - przekazać zbiorcze zestawienia danych, marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy (art. 37 ust. 3).

2. **Uprawnia posiadacza odpadów do:**

- 1) przekazywania odpadów innym podmiotom, pod warunkiem że uzyskały one zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba że działalność taka nie wymaga uzyskania zezwolenia (art. 25 ust. 2); odpowiedzialność za działania objęte tym zezwoleniem przenosi się na tego następnego posiadacza odpadów (art. 25 ust. 3);
- 2) przekazania określonych rodzajów odpadów w celu ich wykorzystania osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej, nie będącym przedsiębiorcami, na ich własne potrzeby (art. 33 ust. 1).

7. **Nowe uprawnienia gmin w ustawie porządkowej**

Ustawa porządkowa uprawnia gminę do przyjęcia przez gminę od właścicieli nieruchomości wskazanych obowiązków wraz z ustaloną opłatą za ich wykonanie - w drodze uchwały rady gminy i na podstawie akceptacji mieszkańców wyrażonej w przeprowadzonym referendum gminnym zakończonym wynikiem rozstrzygającym. Art. 6a i 6b ustawy określają warunki tego przyjęcia cyt.:

„Art. 6a. 1. Rada gminy może w drodze uchwały, na podstawie akceptacji mieszkańców wyrażonej w przeprowadzonym uprzednio referendum gminnym¹⁶, przejść od właścicieli nieruchomości wszystkie lub wskazane obowiązki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 3 i 4.

2. Przejmując obowiązki rada gminy ustala opłatę ponoszoną przez właścicieli nieruchomości za wykonywanie przejętych obowiązków.

3. Opłata, o której mowa w ust. 2, jest ustalana w sposób zryczałtowany za okresowe pozbywanie się określonej ilości wskazanego rodzaju odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych. Wysokość opłaty jest uzależniona od faktycznych kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu zorganizowania i funkcjonowania systemu zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych. Przy ustalaniu stawki opłat stosuje się art. 6 ust. 4¹⁷.

Art. 6b. Ustalając opłaty, o których mowa w art. 6a, rada gminy określa terminy ich uiszczania. Opłaty nie uiszczone w wyznaczonym terminie podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji./-/

Wielu znawców tematu uważa, że zmiany zaproponowane w art. 6a i 6b stanowią pierwszy krok we właściwym kierunku. Gminy mają po raz pierwszy możliwość zarządzać utrzymaniem czystości i porządku w gminach w sposób zbliżony do uznanych za wzorcowe w krajach Unii Europejskiej, który sprowadza się do:

- 1) wprowadzenia obligatoryjnego obowiązku płacenia gminie za usługi do świadczenia których została powołana przez jej mieszkańców (m.in. do gospodarowania odpadami komunalnymi w sposób zgodny z przepisami i najmniej obciążający mieszkańców) oraz skutecznego przeciwdziałania porzucania odpadów w sposób niezgodny z przepisami gminnymi;
- 2) ustalania stawek opłat za te usługi w sposób oparty o rzeczywisty rachunek kosztów i koszty wynikające z np. planowanego ich rozwoju (przyjęte uchwałą rady gminy w formie planu lub programu),
- 3) uzyskania przez gminę środków niezbędnych do wywiązania się z obowiązków nałożonych przez ustawy, a tym samym skutecznego narzędzia wpływania na jakość i koszt usług

¹⁶ zgodnie z ustawą z 15 września 2000 r – o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985);

¹⁷ art. 6 ust. 4. Rada gminy ustalając stawki opłat, o których mowa w ust. 2. stosuje niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i transportowane w sposób selektywny;

- świadczonych przez przedsiębiorstwa wybrane (w drodze przetargu publicznego) do realizacji tych obowiązków;
- 4) przeznaczenia wypracowanych zysków na rozwój (unowocześnianie) gospodarki odpadami lub obniżenie opłat;
 - 5) dogodnego i szerokiego dostępu mieszkańców do informacji gromadzonych w gminie,
 - 6) nadrzędnej roli kontrolowania finansów publicznych przez opozycję polityczną i samorządową, organizacje społeczne i ekologiczne, mass-media itp. działające pod sztandarem obrony interesów mieszkańców.

Ustawa porządkowa proponując gminie jako narzędzie zarządzania referendum lokalne nie ułatwia im i mieszkańcom zadania. Osiągnięcie zamierzonego celu w drodze referendum należy do zadań bardzo trudnych i kosztownych. Gminy mają do wyboru - pójść tą drogą i mieć szansę na skuteczniejszy i efektywniejszy udział w zarządzaniu utrzymaniem czystości i porządku w gminie lub zrezygnować z niej - gdy uznają, że dotychczasowe wyniki tego zarządzania są korzystne dla mieszkańców i środowiska (spełniają wymagania przepisów prawnych).

W każdym przypadku nadrzędne znaczenie ma interes mieszkańców i środowiska do ochrony których gmina jest ustawowo zobowiązana. Dbanie gminy o interesy przedsiębiorców należy do zadań drugorzędnych, głównie w aspekcie miejsc pracy dla mieszkańców.

Zwiększenie możliwości kontrolowania i egzekwowania wykonania obowiązków (restrykcyjnych) poprzez:

- a) powierzenie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta nadzoru nad egzekucją obowiązków właścicieli nieruchomości i wprowadzenie egzekucji administracyjnej na wykonanie tych obowiązków;
- b) wprowadzenie przymusowego ściągnięcia w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji opłat nie uiszczonych w terminie wyznaczonym przez gminę
- c) wprowadzenie kary grzywny dla każdy kto nie wykonuje obowiązków określonych w uchwale rady gminy.

8. Nowe warunki wydania i cofania zezwoleń w ustawie porządkowej

Ustawa porządkowa:

- 1) **rozszerza zakres** usług wymagających zezwolenia o usługi związane z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem nieczystości ciekłych (*art. 7 ust. 1 pkt. 2*);
- 2) **postanawia**, że gminną jednostką organizacyjną jest także spółka prawa handlowego, w której gmina posiada przeważające udziały i tym samym zwalnia te spółki z obowiązku uzyskania zezwolenia jeśli spełniają warunki wymagane przy jego udzielaniu (*art. 7 ust. 5*);
- 3) **zobowiązuje**:
 - a) **zarząd gminy** do określenia i podania do publicznej wiadomości wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia (*art. 7 ust. 3*) dając mu:
 - prawo do określenia obszaru, na którym usługi te mają być świadczone (*art. 7 ust. 3*),
 - obowiązek wyboru podmiotu świadczącego te usługi na tym obszarze w drodze przetargu publicznego (*art. 7 ust. 4*);
 - b) **właściwy organ** (*zgodnie z art. 7 ust. 6 - wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce świadczenia usługi*):
 - do odmówienia wydania zezwolenia, jeżeli zamierzony sposób gospodarowania odpadami lub nieczystościami płynnymi (*art. 9 ust. 1c*):
 - jest niezgodny z wymaganiami ustawy i przepisami odrębnymi,
 - mógłby powodować zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska,
 - jest niezgodny z gminnym planem gospodarki odpadami,

- do wezwania przedsiębiorcy naruszającego warunki zezwolenia do niezwłocznego ich zaniechania (*art. 9 ust. 2*),
 - do określenia, w przypadku wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia, w drodze decyzji, zakresu i sposobu wykonania przez przedsiębiorcę obowiązków określonych w zezwoleniu dotyczących wymagań sanitarnych i ochrony środowiska (*art. 9 ust 3 i 4*),
- c) **przedsiębiorcę** ubiegającego się wyłącznie o zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych do udokumentowania gotowości ich odbioru przez stację zlewną (*art. 8 ust. 2a*),
- 3) **upoważnia** właściwy organ do cofnięcia zezwolenia, w drodze decyzji bez odszkodowania, jeżeli przedsiębiorca, mimo wezwania, nie zaniechał naruszania warunków zezwolenia (*art. 9 ust. 2*);
- 4) **uzależnia** udzielenie zezwolenia od złożenia przez przedsiębiorcę wniosku i posiadania przez tego przedsiębiorcę środków technicznych odpowiednich do zakresu działalności, której wniosek dotyczy (*art. 7 ust. 2*);
- 5) **określa** :
- a) nowy zakres dla wniosku o udzielenie zezwolenia (*art. 8 ust. 1*);
 - b) nowy zakres dla zezwolenia (*art. 9 ust. 1*);
 - c) okres ważności dla zezwolenia - nie dłuższy niż 10 lat (*art. 9 ust. 1b*).

Z analizy tych przepisów wynika m.in. że ustawa porządkowej nakazuje właściwemu organowi odmówić wydania zezwolenia np. na zbieranie i transport odpadów komunalnych, jeżeli zamierzony sposób gospodarki tymi odpadami jest niezgodny z gminnym planem gospodarki odpadami. Gmina powinna w pierwszej kolejności wprowadzić w życie¹⁸ gminny plan gospodarki odpadami spełniający wymagania planu wyższego szczebla (*art. 15 ust. 2 ustawy o odpadach*) czyli planu powiatowego. Dopiero przyjęcie planu gminnego zobowiązuje i upoważnia zarząd gminy do:

- 1) określenia i podania do publicznej wiadomości:
 - a) wymagań, jakie muszą spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie,
 - b) obszaru obowiązywania zezwolenia
- 2) warunków przetargu publicznego (*art. 7 ust. 3 i 4 ustawy porządkowej*).

Od tego momentu zaczyna obowiązywać procedura określona w ustawie porządkowej, czyli złożenie wniosku przez przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie, wyłonienie zwycięzcy przetargu publicznego i udzielenie, w drodze decyzji, zezwolenia stosownego do wniosku złożonego przez zwycięzcę przetargu.

Gminy, które uchwały rady gminy wprowadziły w życie program gospodarki odpadami w gminie lub ustaliły szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku w gminach przed dniem wejścia w życie znowelizowanej ustawy porządkowej i tak muszą poczekać na powiatowy plan gospodarki odpadami, wprowadzić ewentualne poprawki i lub uzupełnienia oraz przyjąć dotychczasowy program lub zasady jako gminny plan gospodarki odpadami.

Do tego czasu obowiązywać powinny zezwolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów, oczywiście pod warunkiem nie powodowania zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska (*art. 9 ust. 1c pkt. 2 oraz ust. 2 i 3 ustawy porządkowej*).

W przypadku zezwoleń wydanych na podstawie przepisów ustawy z 27 czerwca o odpadach terminy utraty ich mocy określa w art. 39 ustawy z dnia 2001 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw cyt.

„Art. 39.1. Zezwolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów podmiotom, które przed dniem wejścia w życie ustawy prowadziły działalność w zakresie usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów, zachowują moc na czas, na jaki zostały wydane, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 2008 r. i zastępują

¹⁸ uchwałą rady gminy;

zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wymagane na podstawie ustawy o odpadach.

- 2. Podmioty, które prowadziły przed dniem wejścia w życie ustawy działalność w zakresie usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne, za wyjątkiem odpadów komunalnych, bez zezwolenia na usuwanie, wykorzystywanie lub unieszkodliwianie odpadów innych niż niebezpieczne są obowiązane do uzyskania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu tych odpadów, w terminie do dnia 30 czerwca 2002 r./-*

Nowe warunki udzielania zezwoleń mogą stanowić bardzo skuteczny instrument zarządzania gospodarką odpadami na terenie gminy, zastępujący konieczność przeprowadzenia referendum gminnego lub wzmacniającego jego wynik, pod warunkiem posiadania przez gminę odpowiednich instalacji i urządzeń (np. zakładu utylizacji odpadów, składowiska odpadów, gniazd zbiórki selektywnej itd.), umieszczenia ich w gminnym planie gospodarki odpadami oraz wprowadzenie w życie stosowną uchwałą rady gminy.

Wprowadzenie możliwości określenia obszaru, na którym mają być świadczone usługi objęte obowiązkiem uzyskania zezwolenia oraz wybór przedsiębiorcy ubiegającego się o takie zezwolenie w drodze przetargu publicznego – co w praktyce sprowadzać się będzie do wydawania zezwoleń na świadczenie określonych na określonym obszarze gminy w drodze przetargu publicznego.

Ustawa porządkowa zwiększa możliwości kontrolowania i egzekwowania wykonania obowiązków poprzez:

- 1) powierzenie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta nadzoru nad egzekucją obowiązków właścicieli nieruchomości i wprowadzenie egzekucji administracyjnej na wykonanie tych obowiązków;
- 2) wprowadzenie przymusowego ściągnięcia w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji opłat nie uiszczonych w terminie wyznaczonym przez gminę
- 3) wprowadzenie kary grzywny dla każdy kto nie wykonuje obowiązków określonych w uchwale rady gminy.

9. Podsumowanie

1. Przyjęte w ustawie Prawo ochrony środowiska, ustawie o odpadach i znowelizowanej ustawie utrzymaniu czystości i porządku w gminie rozwiązania prawne nakładają na gminę szereg nowych obowiązków ale, w odróżnieniu od dotychczas stosowanej praktyki ustawodawczej, znacznie rozszerzają jej możliwości w zakresie skutecznego zarządzania gospodarką odpadami.
2. Generalne realizacja obowiązków nałożonych na gminy przez nowe i dotychczasowe przepisy wymagać będzie od gminy zaangażowania znacznych środków finansowych oraz dodatkowych etatów (lub lepsze wykorzystanie obecnych). W świetle obecnej sytuacji finansowej kraju gminy nie mogą spodziewać się znaczącej pomocy ze strony Państwa. Potrzebne środki trzeba będzie uzyskać realizując skuteczniej i sprawliwiej zasadę „zanieczyszczający płaci”.
3. W przypadku gdy zanieczyszczającymi są mieszkańcy, priorytetowe. stają się działania gminy chroniące mieszkańców przed nadmiernymi kosztami związanymi z zagospodarowaniem wytworzonych przez nich odpadów. Realizację tych priorytetów umożliwi przejęcie przez gminę, w drodze referendum gminnego, obowiązków właścicieli nieruchomości wraz z związanymi z tym opłatami. Skorzystanie z tej możliwości, nie należy do łatwych przedsięwzięć. Wymaga podjęcia odważnych decyzji, znaczących środków

- finansowych, oraz fachowego przygotowania i rzetelnego zrealizowania. Wyniki z pewnością zrekompensują wysiłki.
4. Skutecznym instrumentem zarządzania gospodarką odpadami może okazać się gminny plan gospodarki odpadami, a w szczególności związane z nim nowe warunki udzielania i cofania zezwoleń.
 5. Nowe definicje, klasyfikacje i zasady gospodarowania odpadami, a w szczególności objęcie planowaniem na szczeblu gminy także odpadów innych niż komunalne, zmusza gminy i działających na ich zlecenie projektantów do gruntownego zweryfikowania i zmodyfikowania (uaktualnienia i unowocześnienia) dotychczasowych sposobów postępowania przy budowaniu systemów gospodarowania odpadami.